

S B Í R K A K Á Z Á N Í

PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ

I.

2019/2020

OBSAH

		strana
1. Já přijdu a uzdravím ho (adventní)	Pavel Prejda	2
2. Klid duše v neklidném světě (adventní)	Pavel Pokorný	8
3. Proč se Pán Ježíš narodil (vánoční)	Jiří Gruber	13
4. Jaké budou dny příští?	Pavel Pokorný	20
5. Pamatuj na svého Stvořitele (postní)	Lenka Ridzoňová	25
6. Jeruzaléme, Jeruzaléme (postní)	Emanuel Vejnar	30
7. Kristův kříž (velkopáteční)	Pavla Jandečková	36
8. Základ naší naděje (velikonoční)	Pavla Jandečková	42
9. Duch a svoboda (svatodušní)	Jan Trusina	48
10. Svoboda víry	Emanuel Vejnar	55
11. O pleveli mezi pšenici	Kateřina Roskovcová	61
12. Přesto!	Jiří Tengler	67
13. Velmi, velmi bohatí	Jiří Tengler	74
14. Pán mocný a blízký	František Plecháček	80
15. Před Kristem jsme si všichni rovni	František Plecháček	86

JÁ PŘIJDU A UZDRAVÍM HO

adventní

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, Syna i Ducha svatého. Amen

Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. Kdo to je Král slávy? Hospodin, mocný bohatýr, Hospodin, bohatýr v boji. Brány, zvedněte výše svá nadpraží, výše se zvedněte, vchody věčné, ať může vejít Král slávy. Kdo to je Král slávy? Hospodin zástupů, on je Král slávy! (Ž 24, 7–10)

PÍSEŇ č. 273 Zvedněte, brány, svrchků svých

MODLITBA

Hospodine, náš nebeský Otče! Děkujeme ti za čas adventu, do kterého jsme vstoupili.

Děkujeme ti za tu zvláštní příležitost, kterou nám nabízíš. V narůstajícím hluku nás vedeš ke ztišení. V narůstající tmě k nám zaznívá slovo o světle. V narůstajícím neklidu slyšíme o pokoji. V narůstajícím shonu nás zveš, abychom se zastavili.

Přicházíš mezi nás ve svém Synu Ježíši Kristu. Přicházíš a neodsuzuješ, netrestáš, nerozkazuješ. Tvůj příchod mezi nás je pozváním a podanou rukou. Odpusť nám, že tak často tvoji podanou ruku přehlízíme a tvé pozvání odmítáme. Že chceme žít bez tebe. A přitom od tebe pochází všechno dobré. U tebe nalézáme pramen života, v tobě je naše síla. Ty jsi nám jedinou jistotou v moři nejistot tohoto světa.

Chválíme tě a děkujeme ti za to, že jsi nás oslovil a probudil v nás víru. Děkujeme za to, že smíme žít v důvěře v tebe, ve vědomí, že o nás víš. S myslí upřenou k tobě chceme prožít i tento letošní adventní čas. Prosíme, abys prosvětlnil všechny naše temnoty a svým Slovem přemohl všechno, co v nás probouzí zmatek, nejistotu, strach a co nás

od tebe vzdaluje. Pokorně tě prosíme, oslav se mezi námi a požehnej nám. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Zacharjášova, z kapitoly 2., od 14. do 17. verše:

Pléšej a raduj se, sijónská dcero, neboť už přicházím a budu bydlet uprostřed tebe...

PÍSEŇ č. 680 Nás zavolal jsi, Pane

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, 8. kapitoly, od 1. do 8. verše:

Když (Ježíš) sestoupil z hor, šly za ním velké zástupy. Tu k němu přistoupil malomocný, padl před ním na zem...

Slyšeli jsme ten příběh mnohokrát. Příběh o římském setníkovi, který vyhledá Krista a prosí ho o uzdravení svého služebníka. Dnes se na ten příběh podíváme optikou začínajícího adventu. Budeme jej číst jako veliké adventní podobenství. Kde každá z těch postav nám chce k adventu něco důležitého říci.

1. /Sluha/. Tak nejdříve je zde setníkův sluha. Snad otrok, snad nějaký chlapec. Nic víc o něm nevíme než to, že leží doma ochrnutý a hrozně trpí. Tak to zní v setníkově prosbě. Jeho nouze dobře vystihuje situaci nás, lidí, jak se o ní píše v Bibli. Ať o tom víme nebo ne, jsme na tom zle. A sami si nepomůžeme.

Sluha prý leží doma ochrnutý (v Kralické bibli: šlakem poražený). Prostě je paralyzovaný. Vytratil se z něho život, aktivita, pohyb, veškerá činnost. Je to zvláštní obraz hříchu. Jsme sice doma, ve svém – ve svém světě, ve svém prostředí, ve svém životě, ve svém těle, ale jsme nemocní. Podivně pasivní, neschopní si pomoci, vydání na pospas jakési paralýze, která námi proniká. Ovládá nás tak, že nejsme sami sví. Je to alegorie hříchu: jde o ochromenost ducha. Ve vztahu

k sobě, k druhým, k Bohu. Jako by nám to chtělo říci, že sami se před Bohem na nohy nepostavíme.

Advent je doba, kdy si máme uvědomit, že svět v hříchu leží. Že náš svět je nemocný. A nemocné je všechno, co je ve světě, včetně nás. Tak to slyšíme ze setníkových úst: Můj sluha leží doma ochrnutý a hrozně trpí. Hrozně trpí. To je obraz porušeného světa. Útrpení těla, duše i ducha, které je průvodním jevem toho, že se člověk vzeprel Bohu. Ano, žijeme ve světě, který je ochromený. A vidíme to od rána do večera.

Mluvit dnes o hříchu s lidmi, kteří nechodí do kostela, vyvolává spoustu nedorozumění. A tak je třeba vysvětlovat. Slovu „porušenost“, že je něco v nepořádku a má to své následky, rozumí každý. Čtyři týdny adventu se nám mohou stát příležitostí k rozjímání, jak na tom jsme. Kde jsme my sami paralyzováni, kde nás „tlačí bota“. Ale také, kde jsme sami ochromili někoho druhého, kde jsme ublížili a on teď trpí kvůli nám.

2. /Setník/ A potom je tady setník. Krásná postava římského vojáka, který se přimlouvá. I s ním se můžeme ztotožnit. Zatímco sluha je obrazem našeho ochromení, naší pasivity, tak setník je obrazem našeho aktivního postoje. Aktivního jednání. Advent je čas, kdy máme jít ke Kristu. Setník si dobře uvědomuje, jak to u něj doma vypadá. Že to pod střechou jeho domu není v pořádku. Můžeme zde myslet na naše životy, naše vztahy, naše nitro. Začíná to tím, že si setník uvědomí neblahý stav věci. Uvědomí si to, pozná a pojmenuje: Je ochromený a trpí tím. Jak je to důležité i pro nás. Uvědomit si a také pojmenovat. Neobelhávat se! Nezavírat oči! Netvářit se, že se mnou a u mě doma, pod mojí střechou, je všechno v pořádku.

Na čtyřech týdnech adventu je krásné, že je to čas k přemýšlení. Co vlastně ten vánoční příběh znamená pro mne? Jak moc se mě týká? Jak moc si ho pustím k tělu?

Setník se nechce smířit s tím, jak to u něj doma vypadá. Ale zároveň si uvědomuje, že stojí před neřešitelným úkolem. Sám si neporadí, sám svého sluhu neuzdraví. Kdo ví, kde všude už to zkoušel. Ale neskládá ruce v klín. On hledá pomoc, uzdravení, východisko z nesnáze. Ta jeho aktivita je nádherná. Je to vpravdě velký „adventní úklid“. Poznává, kde je u něj doma co nemocného. A jde s tím ke Kristu.

Vidíme u něho přímo až „zacheovskou“ touhu po změně, po nápravě, po něčem lepším.

Ale on také ví, že ničeho není hoden. Ta jeho aktivita i jeho cesta ke Kristu, veškeré jeho úsilí – to všechno má své hranice a limity. „Nejsem hoden“, říká, když stojí před Kristem. Jak je to jiný přístup ve srovnání s příběhem o farizeji a celníkovi v chrámu. Tam zaznělo něco v tom smyslu: Postím se dvakrát týdně, desátky dávám, Zákon plním, jsem slušný a zbožný, do chrámu chodím. Kdo jiný by měl být hoden tvé pomoci, když ne já? Setník to vidí jinak. Ale když přemýšlíme nad jeho postavou, můžeme říci, že k adventu patří i touha něco změnit, vědomí vlastní nehodnosti, ale také víra. Že kde nemůžeme my, tam může on.

3. /Kristus/ Kristus, třetí postava příběhu. Z jeho úst slyšíme hlavní poselství adventu: Já přijdu a uzdravím ho. Advent je přece příchod. Boží příchod k člověku. Do našeho nemocného, porušeného světa, který se nám zrcadlí na postavě setníkovy sluhy. Sem Kristus přichází. Ale je to i náš příchod směrem k Bohu, jak vidíme na setníkovi. Také my – poté, co jsme si uvědomili svou situaci – máme vstát a vykročit k němu. A ještě jedna věc: On se ten setník sice přimlouvá za svůj dům, ale přece jen za někoho druhého. Přimlouvejme se za ty, kteří s námi žijí v našich domech, kteří třeba sami nemohou, neumí, nebo nechtějí vstát a jít ke Kristu. Dělejme to za ně.

Já přijdu a uzdravím ho, říká Kristus. Tato jeho slova jsou stručná a jasná. Neslyšíme tady žádné „možná“, „jednou“, „později“, „počkej“. Prostě přijdu a uzdravím. Stane se tak, jak ti říkám. Advent a Vánoce nejsou z Boží strany žádné „možná“. Kristus přišel do našeho světa! To je fakt. A to, že přišel, nám říká několik věcí: Náš dům mu není lhostejný. Nevyhýbá se nám. Má zájem o nás, všelijak životem ochromené lidi. Bůh chce uzdravit člověka. A Vánoce jsou obrazně řečeno taková jeho záchranná mise. Uzdravím ho! Když jsme říkali, že slovo „hřích“ je dnes nesrozumitelné, tak to stejné platí i o slovu „spása“. Zkuste někomu v pár slovech říct, co je to spása. Slovu „uzdravení“ rozumí každý. Bůh chce uzdravit nemocné srdce člověka. Vždyť lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní.

Sluha byl ochromený, setník byl aktivní, ale ta hlavní aktivita je u Krista. My můžeme a máme jít k němu. Ale bylo by to všechno málo,

kdyby on sám nechtěl jít k nám. Právě proto, že on k nám přišel a stále přichází, smíme i my přicházet k němu. S prosbou za sebe i za druhé.

Já přijdu a uzdravím ho! Ta slova k nám zaznívají dnes na počátku adventu s novou intenzitou. Do našeho ochromeného světa přichází Kristus. A když setník prosil: Řekni jen slovo a můj sluha bude uzdraven – my víme, že Kristus sám je tím Slovem, které se stalo tělem. A kdykoliv budeme přijímat chléb a víno, ať je nám to ujištěním, že Kristus sám – to vtělené Boží Slovo – je lékem na nemoci tohoto světa. Lékem pro každého z nás. Amen

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme ti za dobré poselství adventu. Neponecháváš své stvoření napospas hříchu. Ale v Ježíši Kristu k nám přicházíš a uzdravuješ porušenou tvář země. Děkujeme ti za tvého Syna, který nám zjevuje tvoji dobrotu a lásku k nám lidem. Amen

PÍSEŇ č. 276 Slávy Pán přichází opět

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

K jednotlivým prosbám se můžeme připojit slovy: *Pane, smiluj se!*

Svatý a dobrý Bože! Myslíme na letošní adventní čas, který je před námi. Dej, aby se nám stal příležitostí k novému ztišení a usebrání, příležitostí k novému setkání s tebou. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Odevzdáváme ti dny, které jsou před námi, a prosíme, abys otevřel naše srdce i mysl pro svůj příchod. Ukazuj nám, že tvůj příchod mezi nás je důvodem k veliké radosti. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Dej, abychom nepromarnili žádnou příležitost, která by nás mohla k tobě a druhým přivádět blíž. Zároveň myslíme na to, abychom my sami nebyli druhým lidem překážkou, ať už pro naši strnulou

a chladnou víru nebo špatný příklad života, ale abychom vždy byli inspirací a pozváním na cestu za tebou. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Myslíme na ty, kteří budou adventní čas prožívat sami, ať nemocní, osamělí, v práci nebo na cestách. Myslíme na ty, kteří budou v adventním čase prožívat těžké chvíle. Dej, ať pocítí a prožijí tvůj příchod a otevrou se mu. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Prosíme za všechna místa, kde bude kázáno evangelium. Dávej kazatelům moudrost svého Ducha, vnitřní přesvědčivost a všem posluchačům otevřené a vnímavé srdce. Oslovuj zvláště v tento čas všechny ty, kteří tě hledají. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Odevzdáváme ti adventní a vánoční čas také v našem sboru. Přicházej mezi nás a přiváděj sem všechny, kteří tě potřebují. Společně tě prosíme: *Pane, smiluj se!*

Společně k tobě voláme slovy Pána Ježíše Krista: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Ukázala se dobrota a láska našeho Spasitele Boha: On nás zachránil, ne pro spravedlivé skutky, které jsme my konali, nýbrž ze svého slitování; zachránil nás obmytím, jímž jsme se znovu zrodili k novému životu skrze Ducha svatého. Bohatě na nás vylil svého Ducha skrze Ježíše Krista, našeho Spasitele, abychom ospravedlnění jeho milostí měli podíl na věčném životě, k němuž se upíná naše naděje. (Tt 3, 4–7)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě, at' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv, at' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 360 My čekáme, kdy zavítáš

KLID DUŠE V NEKLIDNÉM SVĚTĚ

adventní

VSTUPNÍ SLOVA

Milost vám a pokoj od toho, kterýž jest, kterýž byl a kterýž přijíti má. Amen

Ukaž nám, Hospodine, své milosrdenství, uděl nám svou spásu! Vyslechnu, co promluví Bůh Hospodin, zajisté vyhlásí pokoj pro svůj lid, své věrné, jenom ať se k své hlouposti nevracejí! (Ž 85, 8–9)

PÍSEŇ č. 273 Zvedněte, brány, svrchků svých

MODLITBA

Hospodine, Bože svatý a věčný, k tobě voláme: Přijď! Přijď do naší tuposti, zatvrzelosti i omezenosti. Přijď jako překvapivé slovo. Jako otázka, která nás donutí nově se podívat na svět, otevře nás pro nové přemítání o tom, co je dobré a co zlé. Přijď jako Kristův duch nového života a naděje. Daruj nám odvahu a sílu, abychom nezůstali zakopáni ve svém falešném bezpečí, ale hledali porozumění, cestu k druhým lidem, k měnícímu se světu, a to podle tvého milosrdenství, podle tvé dobré vůle, kterou máš pro nás i pro celé své stvoření.

Smiluj se nad námi! Promlouvej k nám. Navštiv nás. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Jana, 6. kapitoly, od verše 53. do 69.:

Ježíš jim řekl: „Amen, amen, pravím vám, nebudete-li jíst tělo Syna člověka...“

PÍSEŇ Svítá č. 239 Otevřete brány (nebo EZ č. 259 Navštiv nás, Kriste žádoucí)

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je ze starozákonní knihy Kazatel, 6. kapitoly, od verše 1. do 12:

*Je zlo, které jsem pod sluncem viděl, a je mezi lidmi časté:
Někomu Bůh dává bohatství a poklady i slávu...*

Máme duši? Pečujeme o svou duši? Sytíme svou duši? Co říkáme na Kazatelovo tvrzení „Všechno lidské pachtění je pro ústa, duše ukojena není“? Aníž bychom věděli přesně, co je duše a zda máme duši nebo jsme duší, tenhle vnitřní neklid asi známe. I když má člověk třeba všechno, duše není spokojena, zklidněna, udobřena.

Co může být to ‚všechno‘? V Kazatelových časech to bylo materiální zajištění, děti, dlouhý život. Tyhle věci byly pro jeho současníky projevy Boží přízně, naplněním smyslu života. Těžko si přát něco víc. Kazateli je to málo? Duše není ukojena, tvrdí... Pro nás a naše současníky by to ‚všechno‘, co považujeme za kýžené a důležité, nejspíš vypadalo trochu jinak. Materiální jistoty by asi zůstaly. Ale mít děti dnes už tak podstatnou tužbou není. A dlouhý život je sice reálnou perspektivou, ale mnozí vidí v jeho délce spíš prodlužování neradostného stáří, provázené úbytkem sil, samotou, dny plné běhání po doktorech, či přesněji vysedávání v čekárnách, a vůbec by jim nevadila možnost tuhle fázi z vlastního rozhodnutí zkrátit. Co by možná dnes mnozí považovali za přednější než děti a dlouhý život, to by byly zážitky, užití života, využití všech možností pro vlastní zábavu a potěšení. Možná by to bylo docela blízké Kazateli, který mluvívá často a rád o užívání toho, co život nabízí (on by ovšem spíše řekl ‚co Bůh dává‘).

Na rozdíl od Kazatelových časů, kdy společnost sdílela základní hodnoty, pojetí života a povinností zřejmě daleko těsněji, jsou cíle, sny a tužby našeho společenství mnohem pestřejší, rozmanité a nesourodé. Kazatel by k tomu však možná řekl: ať už si jako to důležité zvolíš cokoli, na čem ti bude záležet a za čím půjdeš, vždy to podrobuj zkoumání a vždy se přitom ptej, co to znamená pro klid tvé duše. Člověk může mít i dojem, že má vše, po čem toužil a jeho sny se plní, a přece

klid duše nenachází. Ježíš řekne svým učedníkům: „Co je platno člověku, by celý svět získal, ale své duši škodu učinil?“ (Mk 8, 36)

Že by dokonce mezi dosahováním nějakých životních cílů a klidem duše nebyla žádná souvislost? Klid duše nezávisí na tom, co se ti plní anebo tak docela neplní. Co se ti daří anebo nedaří. Kazatel spíše než s úspěchem spojuje klid duše s dobrem. Poznat dobro, okusit dobro, z toho se duše sytí. Není přitom úplně jasné, zda je dobrem mít ten klid. Anebo zda dobro poznané či dobro vykonané klid přináší.

Kazatel to neřekne jasně. Možná ani sám neví. Ale hlavně: není a nechce být příručkou šťastného života. Nechce dávat klíče ani návody, jak dosáhnout klidu duše ani čehokoli jiného. Dokonce sebeironicky dělá nad sebou otazník: Je na tom moudrý lépe než blázen? Jakou má přednost moudrý před hlupákem? A kde je mnoho slov, tam je i mnoho marnosti. Chceš-li poznat dobré, neptej se moudrých, nečekej pomoc od Kazatele (ani od kazatele).

Tak tedy samá marnost? Kazatel nám neříká, jak to je a co máme dělat. On se ptá: Co je dobré? Kdo ví? Kdo člověku oznámí, k čemu jaká cesta vede a co bude po něm? Kdo řekne, co má opravdu smysl?

Mohly by to být otázky bez odpovědi. Ale přece se jako stébla můžeme chytnout jeho zvláštní narážky: „Ten, jenž byl nazván Adam, to je Člověk, nemůže se přit s tím, který má převahu nad ním.“ Ta zmínka nás vrací k příběhu stvoření. Člověk se vydal pokřivenou hadí cestou nedůvěry vůči Stvořiteli. V touze být jako Bůh a určovat dobré a zlé odvrátil svou tvář od tváře Boží. Fatálním hříchem je konec otázek, konec komunikace se Stvořitelem. Když utichá doptávání, očekávání, naslouchání i hledání toho, co je nad námi, ztrácí se pokora, to, co dělá člověka člověkem. Klid duše – paradoxně – člověku nepřináší, že už má, že už ví, že už dosáhl, nýbrž že se v důvěře a v pokoře vztahuje k tomu, který je větší, který má převahu nad ním. Nad námi. A přitom nedeptá a nenaléhá svou vahou ani převahou, nýbrž přichází v podobě betlémského dítěte a v podobě Krista křížovaného.

Hledej dobré a nehledej ho sám. Sám podle sebe ho nalézt nemohu, vždyť se týká i druhých, všech, celého stvoření. Jak bych to mohl posoudit a pojmut sám? Kdo ví, co je dobré? Kdo člověku oznámí, k čemu jaká cesta vede a co bude po něm? Kdo řekne, co má opravdu smysl? Ten, který je Počátek i Konec, který je nad námi,

a přichází v podobě betlémského dítěte a Krista křížovaného. Ale – jak se ho doptávat, jak s ním komunikovat?

Ve čtení z Janova evangelia zaznělo Petrovo vyznání řečené Ježíšovi za všechny učedníky: „Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života.“ Slova věčného života, dobrá slova jsou skryta před hloupými i moudrými, ale vyjevují se na cestě s Ježíšem. V jeho setkáních s rozmanitými lidmi. V tom, jak se při těch setkáních ukazuje jeho vztah k lidem a k Bohu. Slova života jsou v tom, jakým duchem Ježíš žije. Ježíš je živý chléb. Žádná mrtvá poučka, návod nebo moudrost. Evangelium je výzvou k hledání, k objevování toho, co je dobré dnes a tady. Hledej u Krista, ptej se jeho Ducha, pros a volej, z jeho inspirace se tvoje duše bude sytit. – Duše, co je duše? Přece to, co tvoří naši nejhlubší identitu, jedinečnost, individualitu; duše je to nejosobnější. Ale co když je duše zároveň s tím to, co nás spojuje s druhými, se vším živým? – „I vdechl Hospodin v chřípě člověka dechnutí života, i byl člověk v duši živou...“ (Gn 2, 7) Amen

MODLITBA

Duchu svatý, dobrý Bože, nedej nám pokoj, když toužíme po svém klidu, a daruj nám pokoj, když se ptáme a hledáme tvé dobré.
Amen

PÍSEŇ č. 434 Jezu Kriste, Synu Boží

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme, daruj všem, kdo jsou v sobě uzavřeni, odvahu otevřít oči a vnímat své bližní a svět. A těm, kdo jsou sevřeni strachem o sebe, daruj odvahu ptát se, naslouchat a vycházet druhým vstříc. A všem nám vlož do srdce touhu po dobru a pokoji.

Prosíme za tvou církev, její víru, naději a oddanost poslání, které pro ni máš.

Prosíme za nemocné, zoufalé, prázdné. Prosíme za ty, kdo uvázli v nedůvěře, cynismu, aroganci. Měj slitování s tímto světem, se svým stvořením.

V důvěře a naději k tobě voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Potěšte, potěšte můj lid, praví váš Bůh. Připravte cestu Hospodinu. (Iz 40, 1.3)

POŽEHNÁNÍ

Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 487 Amen, Otče, rač to dáti

PROČ SE PÁN JEŽÍŠ NARODIL

vánoční

VSTUPNÍ SLOVA

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi.

Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný. Vždyť Bůh neposlal svého Syna na svět, aby svět soudil, ale aby skrze něj byl svět spasen. (J 3, 16–17) Amen

PÍSEŇ č. 111 Slavit budu Boha svého

MODLITBA

Hospodine, Pane náš! Scházíme se dnes, abychom si znovu uvědomili, že žijeme pouze z tvé dobroty a milosti. Děkujeme ti, že nám skrytě pomáháš každý den. V těchto dnech myslíme zvláště na to, že jsi poslal na svět svého Syna Ježíše Krista, abychom poznali, jak moc ti na nás záleží. Jen díky němu víme, že dobrota, láska a věrnost mají navrch, i když se tak často zdá, že prohrávají. Jen díky němu víme, že nás, Bože, nesoudíš, jak bychom si zasloužili, ale nabízíš nám sílu, abychom mohli své těžkosti přemáhat a žít ve svobodě a vděčnosti.

Pane Ježíši Kriste, když ses narodil, byla noc a všichni spali. A přece už tehdy pár lidí poznalo, že v tom malém dítěti přichází tvá pomoc a naděje. Dej, prosíme, abychom dovedli poznat, kde se dnes v tomto světě děje něco dobrého, a mohli se k tomu přidat. Ukaž nám, prosíme, kde se rodí naděje, radost, odvaha a svoboda.

Věříme, že to, co začalo tak prostě a neokázale v Betlémě, pokračuje dál mezi námi a s námi. Dávej i nám znamení, podle kterého poznáme tvé dílo v obyčejných věcech a zaslechneme v srdci tvůj hlas, který nám ukáže, z čeho se můžeme radovat, co je hodno slávy, komu je třeba pomoci, o čem smíme vděčně zpívat. Dej, ať v našich tmách nikdy nepřestane svítit světlo naděje a lásky, kterou jsme poznali ve tvém Synu Ježíši Kristu. Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Jana, 1. kapitoly, od verše 1. do 18.:

Na počátku bylo Slovo, to Slovo bylo u Boha, to Slovo bylo Bůh...

PÍSEŇ č. 292 Tak Bůh tento svět miloval

KÁZÁNÍ

Základem kázání je Ježíšova odpověď Pilátovi, jak je zachycena v Evangeliu podle Jana, v 18. kapitole, ve druhé polovině 37. verše:

Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě. Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.

Milé sestry, milí bratři! Toto je jediné místo v Bibli, kde Ježíš mluví o svém vlastním narození. Chybí zde ovšem tradiční vánoční kolorit. Není to nebeský zpěv andělů ani údiv betlémských pastýřů. Jsou to však slova samotného Ježíše, který jimi odpovídá Pilátovi na otázku, zda je nebo není králem. Ale místo toho, aby vzpomínal, jaké dary mu kdysi přinesli, mluví Ježíš o smyslu a poslání svého života.

Podobné otázky si klademe i my. Proč jsem se narodil? Jaký mám na světě úkol? A ne vždycky bývá snadné si na tyto otázky odpovědět. Právě o Vánocích a na přelomu roku nás podobné úvahy zaměstnávají víc než kdy jindy. Vzpomínáme na své rodiče a prarodiče, kteří zemřeli. Myslíme na své děti a vnuky a v duchu se ptáme, co z nich jednou bude. A zamýšlíme se i sami nad sebou. Kolik času ještě máme, jak jsme svého času využili a co bychom ještě chtěli, mohli a měli udělat.

Ježíšova slova, která jsme před chvílí přečetli, nám mohou pomoci na tyto otázky odpovědět. Vždyť Ježíš byl člověk jako my a jestliže si potřeboval odpovědět na otázku, proč se narodil a přišel na svět on sám, tím spíš to potřebujeme vědět my. Jeho slova nám mohou v mnohém napovědět.

To první, čím nás Ježíšova slova povzbudí, je ujištění, že odpověď na otázku, proč jsme se narodili, má smysl hledat. Potvrzuje

nám to i jeho dvojnásobné opakování těžké věty různými slovy: ***Já jsem se proto narodil a proto jsem přišel na svět...***

Ať už bude následovat cokoli, znamená to, že zdůvodnění našeho života existuje. A to je dobrá zpráva. Vždyť nejhorší deprese a pochybnosti nás přepadají, když na tuto otázku nenacházíme rozumnou odpověď.

Dokud jsme v jednom kole a valí se na nás stále nové úkoly, nemáme na tyhle „zbytečné“ otázky čas. Ale když nás něco zastaví nebo se v noci náhle probudíme, může nás napadnout: Proč já to vlastně všechno dělám? Proč se pořád jen honím, snažím, běhám a vydělávám? Vždyť je to pořád dokola. A jaký má to všechno smysl?

Nejhorší to bývá, když se nám nedaří, když něco pokazíme, prohrajeme, ztratíme nebo zničíme. To nás pak někdy může dokonce napadnout, že jsme se snad ani narodit neměli. Svět by se bez nás docela dobře obešel a my bychom se nemuseli trápit. Ale usínejte s takovými myšlenkami...

Každý člověk by si proto měl na otázku, proč se narodil a proč přišel na svět, odpovědět. Ti, o kterých říkáme, že se narodili podruhé, ti, kdo byli zachráněni nebo uzdraveni, ti to většinou vědí velmi dobře. Chápu svůj život jako úkol, být tu i za ty, kteří neměli to štěstí jako oni. Kdo má postižené dítě, ví, že žije proto, aby se o ně postaral. To dává těmto lidem velikou sílu a energii, která ostatním často chybí. Proto by každý člověk, i když se „pouze“ narodil a dosud žije, měl vědět, proč tu je a co se od něj očekává.

Druhé povzbuzení nabízejí Ježíšova slova: ***abych vydal svědectví***. Svědectvím se zde míní obhajoba, zastání a pomoc ve prospěch někoho druhého. To nám naznačuje, že odpověď na otázku, proč jsme se narodili, je třeba hledat mimo nás. Nežijeme sami pro sebe. Jsme tu proto, abychom něčemu dobrému posloužili, něco ušlechtilého podpořili, něco nového dokázali nebo změnili k lepšímu. Nenarodili jsme se sami pro sebe, ale pro něco, co nás přesahuje. Pro něco většího a slavnějšího, než jsme my sami. Pro něco, co tu bylo před námi a co tu zůstane i po nás. Důvod našeho života je třeba hledat v tom, co přesahuje naši osobní existenci. Smyslem a úkolem našeho života mohou být děti, pomoc bližnímu, služba vlasti nebo rozdávání radosti a krásy – ale vždycky to má být něco víc než naše já.

Jedině pak se o smysl svého života nemusíme bát. Pokud by však cílem našeho života bylo pouze to, abychom nad druhými vynikli, prosadili své názory, převálcovali konkurenci, upozornili na sebe, byli slavní a měli nejvyšší preference – náš život by byl na vodě. Vždyť kdo je dnes slavný a první, může být zítra poslední a nejhorší. Není nic rizikovějšího než žít jen sám pro sebe.

Je důležité, aby to, pro co žijeme, bylo na nás nezávislé. I kdybychom si jednoho dne uvědomili a přiznali, jak mnoho jsme toho pokazili, prohráli a v čem všem jsme neuspěli – neznamená to, že jsme žili zbytečně a nadarmo. Důvod našeho života však nesmí být v nás samotných.

Třetí povzbuzení najdeme v tom, co Ježíš našel jako úkol svého života: **vydat svědectví pravdě.**

To si však žádá krátké vysvětlení. Když se dnes řekne pravda, většinou si představíme nějaké tvrzení, které je možné ověřit a dokázat. Pravdu jako matematický výpočet. Pravdu jako nezávislou a objektivní informaci o tom, co se někde stalo. Pravdu vědeckou, popisnou, jasnou a černobílou.

Ale Bible zná ještě jiné a hlubší pojetí pravdy. Nestačí přece pravdivě popsat, co se stalo. Je třeba se také ptát, zda to bylo správné. A tuhle pravdu považuje Bible za důležitější. Pravdu jako to, co je lepší a dobré. Pravdu jako to, co tu není, ale mělo by být. Pravdu jako svobodu a spravedlnost. Pravdu jako lásku a věrnost. Pravdu jako to, co si přeje Bůh.

V Bibli je pravda víc než jen shoda se skutečností. Bible zná pravdu jako směr a cíl, kterému člověk věří, pro který žije a jemuž slouží. Tuto pravdu nikdo z nás nemá, nevlastní, a přece o ni můžeme a máme usilovat. Pravdu jako to, co je dobré, žádoucí, potřebné a osvobozující. Pravdu, kterou nestačí pouze říkat, ale pro kterou je třeba žít. Pravdu, za kterou je třeba někdy i bojovat, trpět a umírat.

Když Ježíš řekl: ***Já jsem se proto narodil a přišel na svět, abych vydal svědectví pravdě,*** vyjádřil tím odhodlání vydat svým životem svědectví o tom, co si přeje Bůh. Proto celý život dělal a říkal to, o čem věděl, že je v Božích očích správné. Ježíš nebyl neutrální ani nezaujatý, ale zaujatý, odvážný a pracovitý. Ježíš se narodil a přišel na svět, aby tu Boží pravdu, které je mezi námi tak poskrovnu, uvedl do

života. Uvedme si několik příkladů, jak nám tuto Boží pravdu ukázal a dosvědčil.

Když viděl nemocného, nešel nevšímavě dál, ale uzdravil ho. Všichni ostatní si přitom mysleli, že nemoc je zasloužený trest Boží. Ale Ježíš poznal jinou pravdu: Bůh nám odpouští. Bůh nás uzdravuje. Ale víte, kolik mu tu dalo práce, než lidé této Boží pravdě uvěřili?

Když se potkal s člověkem, kterého všichni odsuzovali, nechal se pozvat do jeho domu. A zatím co všichni nad tím byli rozhořčeni, Ježíš vydal svědectví pravdě a řekl: Lékaře nepotřebuji zdraví, ale nemocní. Bůh miluje hříšníka a nabízí mu novou šanci.

Když k němu přivedli ženu, kterou přistihli, že byla nevěrná, chtěli, aby ji po zásluze odsoudil. Ale Ježíš hájil Boží pravdu, a proto řekl: Já jsem nepřišel na svět, abych tě odsoudil, ale abych tě z hříchu vysvobodil. Už to víckrát nedělej a jdi v pokoji. Mnoha lidem však tahle pravda vadila a dodnes vadí.

Když se Ježíše zeptali, co pro něj mohou udělat a jak mu mohou posloužit, řekl jim: Co uděláte pro toho nejmenšího mezi vámi, mně jste učinili. Lidé se tomu divili tenkrát a diví se tomu i dnes. Ale pravda je, že když někomu pomůžeme, objevíme, že krásnější je dávat než si brát.

Nebýt Ježíše nikdy bychom Boží pravdu nepoznali. Nelze ji spočítat ani vybádat. Boží pravdu nezjistíme v průzkumech veřejného mínění. Boží pravdu poznáme jedině v setkání s Ježíšem. Nikdo jiný totiž Boha nepoznal tak dokonale jako on. A ve chvíli, kdy pochopíme, proč se narodil Ježíš, pochopíme i to, proč jsme se narodili my. Uvědomíme si, že pro člověka není většího a důležitějšího úkolu, než svědčit o Boží dobrotě a lásce. Ježíšova odpověď je totiž otevřená pro všechny. Pro všechny, kteří se tak jako on narodili a přišli na svět.

Hned v další větě totiž Ježíš řekl: ***Každý, kdo je z pravdy, slyší můj hlas.*** To znamená: Kdo je z pravdy, ten mi rozumí. Je naladěný na stejnou notu. A skutečně: Když slyšíme, co Ježíš dělá a říká, chytne to mnohé za srdce a toužíme se přidat. A Ježíš říká: Pojď – jsi vítán. Následuj mne. Ježíšovo svědectví má v sobě sílu, která dovede člověka přitáhnout jako magnet železo.

Někoho ovšem evangelium odrazuje a odpuzuje, protože už je zmagnetizován něčím jiným. Ale Boží pravda dovede být silnější než všechny falešné sliby, které se kolem nás honí jako vítr.

Každý z nás může vydat svědectví pravdě. Pro něco dobrého se rozhodnout. Něčemu ušlechtilému věřit. Něco důležitého hájit a podporovat. Pro něco potřebného se angažovat a žít pro druhé.

Díky tomu, že Ježíš vydal svědectví pravdě, víme, na čem v životě záleží, co od nás Bůh očekává a co lidé potřebují. Známe pravdu, které je kolem nás možná poskrovnu, ale nakonec se prosadí. A proto se už nemusíme řídit podle toho, co je právě úspěšné, většinové, líbivé, módní – a po čem zítra pes neštěkne.

Smíme být věrní pravdě, která zůstává. Tomu, co jsme díky Ježíši Kristu poznali jako správné, spravedlivé, osvobodivé, trvalé a ušlechtilé. Nebojme se být pro tuto pravdu zaujatí. Smyslem našeho života je vydat dobré svědectví a postavit se na stranu toho, co je správné. Ježíš nám v tom bude nejlepším příkladem a cestou. Amen

MODLITBA

Pane, děkujeme ti, že jsi nám celým svým životem ukazoval Boží pravdu. Dej, abychom se jí mohli ve svém životě alespoň přiblížit, a tak poznat, že jsme nežili nadarmo. Amen

PÍSEŇ č. 402 Komu milo spasení

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme za lidi, na které o letošních Vánocích dolehly starosti a úzkost. Prosíme za nemocné a osamělé. Prosíme, ukaž nám, jak a kde jim můžeme pomoci.

Prosíme za lidi, kteří ztratili domov, přátele, bezpečí a naději. Dej, ať vzájemná lidská solidarita a moudrost dovede zmírnit jejich obavy a nejistotu.

Prosíme za lidi, kteří hledají smysl a cíl života a chtějí se zbavit prázdnoty, která je obklopuje. Dej ať z evangelia poznají, k jak slavnému úkolu jsme my lidé byli povoláni.

Prosíme za rodiny, které vychovávají děti nebo čekají na jejich narození. Pomoz jim, ať mohou svým dětem předat svou moudrost a zkušenosti, ale i víru a naději, že život každého z nás má své jedinečné poslání.

Prosíme za tvou církev, aby byla pravdivým svědkem tvého díla a lidé v ní nalézali zázemí, ochranu, bezpečí a porozumění.

Prosíme za lidi, kteří spravují věci veřejné, aby dovedli vnímat potřeby těch nejslabších a společnost spíše smiřovali než rozdělovali.

A nakonec ti svěřujeme i své osobní starosti a nejistoty a prosíme, abys nás uklidnil, že náš život je v tvých dobrých rukou a že nic na světě nemůže zmařit to, co nám bylo v Ježíši Kristu darováno.

Společně se modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Vyzývám tě před Bohem, který dává všemu život, a Kristem Ježíšem, který vydal svědectví svým dobrým vyznáním před Pontiem Pilátem, abys bez poskvrny a výtky plnil své poslání až do příchodu našeho Pána Ježíše Krista. Jeho příchod zjeví v určený čas požehnaný a jediný Vládce, Král králů a Pán pánů. On jediný je nesmrtelný a přebývá v nepřístupném světle; jeho nikdo z lidí neviděl a nemůže uvidět. Jemu patří čest a věčná moc. (1Tm 6, 13–16)

Amen

POŽEHNÁNÍ

Ať vám Hospodin žehná a chrání vás! Ať každý z vás pozná, že se díky Bohu nemusí ničeho bát.

Ať nad vámi Hospodin rozjasní svou tvář a daruje vám přízeň! Ať každý z vás objeví radost a prožije štěstí.

Ať k vám Hospodin obrátí svou tvář a obdaří vás pokojem! Ať každý z vás pozná, že mu Bůh odpustil a může znovu začít.

Amen

PÍSEŇ č. 436 Ó požehnej nám, Pane

JAKÉ BUDOU DNY PŘÍŠTÍ?

VSTUPNÍ SLOVA

Milost Pána Ježíše Krista, láska Boží, dar a přítomnost Ducha svatého se všemi námi! Amen

Milujícím Boha všechny věci napomáhají k dobrému. (Ř 8, 28)

PÍSEŇ č. 96 Píseň novou Pánu zpívejte

MODLITBA

Hospodine, svatý Bože, ty jsi tu byl dříve než kdokoli z nás. Ty tu budeš, i když my tu nebudeme. Ty budeš, až nebude žádné teď a tedy. Ty – věříme – nás nepatrné však právě teď a tady provázíš a na každém z nás ti záleží. Pane, často možná dobře nerozumíme tomu, co nás potkává, a proto se tebe ptáme: co máme dělat? Co máme přijmout s odevzdaností, co přijmout s vděčností, čemu vzdorovat, proti čemu bojovat? Co je darem a dobrou příležitostí, a co je pokušením a léčkou? Prosíme, provázej nás na našich cestách a povzbuzuj nás k tomu, abychom hledali a činili, co bude dobré pro nás i pro celé tvé stvoření.
Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Matouše, 13. kapitoly, od 1. do 23. verše:

Toho dne vyšel Ježíš z domu a posadil se u moře. Shromáždil se k němu...

PÍSEŇ Svítá č. 286 Rok za rokem (nebo EZ č. 438 Přišli jsme, ó Ježíši)

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je ze starozákonní knihy Kazatel, 7. kapitoly, od 8. do 14. verše:

Lepší je zakončení věci než její počátek, lepší je trpělivost nežli povýšenost...

Jaké budou dny příští? Dobré či zlé? S největší pravděpodobností namíchané. Většinou nás během roku zastihne obojí, sladké s hořkým se smísí, řekl by Komenský. Spíše se ptáme, zajímá nás, v jakém poměru budou namíchany. Anebo: Jak moc budou dobré? Jak moc budou zlé? Jak nám v nich bude? Jak ty špatné uneseme? S kým budeme sdílet dny dobré a o koho se budeme moci opřít v těch zlých?

Kazatel jako by se chtěl už přenést na konec těch časů. Je lepší to mít za sebou a ohlížet se, pokud možno vděčně, než být na počátku a dělat si plány. Marně snít, dělat si iluze, sliby či předsevzetí anebo podléhat zbytečným strachům. Jenže – co máme dělat, když prostě na začátku jsme. Starý rok končí a nový začíná. Tak se těm představám, co bude a co nás čeká, těžko ubráníme.

Je určitě dobré si vzít k srdci: nestěžuj si, nehořekuj. Jistěže pláč je povolen a nárek při ztrátě, zvláště člověka blízkého, je přirozený. Ale sebelítost nikam nevede, ničemu nepomáhá, ducha neposílí. V sebelítosti se mohu tak leda utopit.

Dále Kazatel radí: „Neptej se, čím to je, že dny dřívější byly lepší než tyto.“ Kazatel neuvádí žádné důvody, proč se neptat. Snad je každému jasné, že dny dřívější se nám tak jeví. Bejvávalo. Včera bylo lépe, protože jsme byli mladší. Anebo také proto, že naše mysl má schopnost nepříjemné věci vytěšňovat. Takže vlastně nejsme schopni dny dřívější a současné porovnávat. Anebo – i kdyby dny dřívější byly opravdu lepší, taková nostalgie podobně jako hořekování brání zdravému pohledu na dnešek a bere chuť čelit současným a budoucím nesnázím a překážkám s odvahou a nadějí.

Naděje! Je naděje klíčová? S nadějí hledět do budoucna. Optimisticky? Biblická naděje není totéž, co optimistické „zítra bude líp“. Tomu by se Kazatel nejspíš vysmál. Protože budoucnost nedržíme v rukou. Laciné naděje zaslepují – ani nejsou hodny toho jména, nejsou to naděje, jsou to pouhé iluze. Šířit kolem sebe takový optimismus, že zítra bude líp, je známkou nemístné povýšenosti.

Co tedy ta biblická naděje? Budoucnost nemáme v rukou. Budoucnost je Boží. Jenže z toho si nemůžeme jednoduše odvodit, že zítra bude líp. Protože naše „líp“ se od Božích cest může hodně lišit.

Boží budoucnost není lacině chlácholivá, útěšná, nýbrž je provokativní, burčující, inspirující. Tam, kde nám Bible nabídne pohled do Boží budoucnosti, dává nám především motivaci, povzbuzení a inspiraci k tomu, co a jak dělat, podle čeho se řídit, na čem záleží. Kazatel mluví o tom, že moudrost je dobrá, užitečná těm, kdo vidí slunce. Slunce snad vidí všichni, ne? A zároveň se nikdo nedokáže do slunce podívat. Že by to bylo přirovnání? Že by Kazatel měl na mysli slunce jako obraz Hospodina, Boha, který přebývá v „nepřístupném světle“ (1Tm 6, 16)? Pak by moudrost byla jen jiným slovem pro pokoru... Moudré je nechat si odstup od vlastních představ o tom, co je to „líp“.

Kazatel překvapuje otázkou: Kdo může narovnat, co Bůh zkřivil? Čekali bychom to naopak – Bůh narovnává a člověk jeho dílo nemůže pokrývit. Nemůže deformovat, pokazit, co je Boží, svaté, věčné. Tak tomu věříme. (I kdyby vše bylo lží prosáklé a i my sami sobě lhali, přece pravda zůstane pravdou...) Kazatel to říká naopak schválně; rovné a křivé zaměňuje, abychom nebrali jako samozřejmost to, co nám se jeví rovné. Abychom nečekali, že Pán Bůh bude dělat, co je to správné a rovné podle nás. Podle toho, co by nám vyhovovalo. Jenže ono to může být úplně jinak. Bůh nás nepřenese do lepších časů a nevyhoví našim snům a představám. Bude asi vždycky svůj...

Když přemýšlíme o (Boží) budoucnosti, o naději, která je s ním spojená, vybaví se nám a může nám pomoci Ježíšovo podobenství o rozsévači, jak jsme je slyšeli v prvním čtení. Slovo Boží se zasévá pro budoucnost. Ta setba je dobrá a na konci bude dobrý užitek. Jenže mezi setbou a sklizní se odehraje celá škála rozmanitých zápasů. A žádný člověk nestojí mimo. Třeba zrovna zítra na nás bude pálit slunce a kolem nás bude vyrůstat trní... Podobenství nám jakoby z nadhledu dává zahlédnout celek, vidět dobrý základ i radostný výsledek, ale každý z nás si bude muset prožít zápas proti pokušení, únavě, lenosti. Jak dlouhý, jak obtížný, jak bolestný?

V časech, které jsou před námi, budou nejspíš přicházet dny dobré i zlé, budeme nejspíše zažívat věci radostné i tíživé. Co s tím? Kazatel řekne: „V den dobrý užívej dobra a v den zlý si uvědom, že ten i onen učinil Bůh proto, aby se člověk nedozvěděl, co bude po něm.“ Užívej dobra – všimni si, když přijde dobrý den, že máš dobrý den, vychutnej si ho a nemysli, že dřívější dny byly lepší! A ty zlé dny přijmi

jako výzvu – jít do toho s trpělivostí a důvěrou, aniž bychom mohli všemu rozumět, aniž bychom věděli, kdy a jak věci dospějí ke svému dobrému cíli. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, daruj nám svého Ducha naděje, pokory, odvahy a trpělivosti! Amen

PÍSEŇ č. 582 Toužíme v lásce žítí stále

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane, prosíme za všechny lidi, za celý svět: daruj nám naději bez falešných iluzí! Daruj nám moudrost, abychom nepodléhali laciným slibům, sobeckým očekáváním. Daruj nám lásku a vnímavost pro slabé, odstrčené, malomyslné. Daruj nám odvahu a sílu čelit aroganci moci a zastávat se pravdy a spravedlnosti. Prosíme za náš sbor a církev, za naši obec a zemi, za svět prosáklý utrpením, za svět toužící po pokoji.

K tobě společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Radujte se v Pánu vždycky, znovu říkám, radujte se! Vaše mírnost ať je známa všem lidem. Pán je blízko. Netrapte se žádnou starostí, ale v každé modlitbě a prosbě děkujte a předkládejte své žádosti Bohu. A pokoj Boží, převyšující každé pomyšlení, bude střežit vaše srdce i mysl v Kristu Ježíši. Konečně, bratři, přemýšlejte o všem, co je pravdivé, čestné, spravedlivé, čisté, cokoli je hodné lásky, co má dobrou pověst, co se považuje za ctnost a co sklízí pochvalu. Čemu jste se u mne naučili, co jste přijali a uslyšeli i spatřili, co číňte. A Bůh pokoje bude s vámi. (F 4, 4–9)

POŽEHNÁNÍ

*Hospodin tě požehná a ochrání tě, Hospodin rozjasní nad tebou
svou tvář a bude ti milostiv, Hospodin obrátí k tobě svou tvář
a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 534 Ó Bože, spáso zašlých dob

PAMATUJ NA SVÉHO STVOŘITELE

VSTUPNÍ SLOVA

*Ne pro své spravedlivé činy ti předkládáme své prosby
o smilování, ale pro tvé velké slitování. (Da 9, 18) Amen*

PÍSEŇ č. 667 Vítězi k poctě zpívejme

MODLITBA

Pane Bože, děkujeme za ráno. Temnem proniká světla svit, otevírá se nový den, pohled dopředu. Za neděli děkujeme. Můžeme zvednout hlavu od země k tobě. Za paměť děkujeme. Propojuje nás s minulostí, s lidmi a světem kolem nás, i s tebou, Pane Bože. To, co žijeme a prožijeme, se do nás vrývá, ovlivňuje nás a utváří. Radosti i starosti, štěstí i bolesti se nám vryjí do srdce, jsou vidět i v našem obličejí.

Děkujeme za život. I za jeho bolestivou konečnost. Díky ní je každý den jedinečný. Děkujeme za jistoty i naděje. Díky jistotám smíme pevně stát, naděje zase uvádí věci do pohybu, dává život. Prosíme, oživuj a rozhýbávej nás svým Duchem. Abychom nezatuhli, nez kameněli. Oživuj pro nás i slova Bible. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Jana, 2. kapitoly, od 1. do 11. verše:

Třetího dne byla svatba v Káně Galilejské. Byla tam Ježíšova matka...

PÍSEŇ č. 601 Kdo chce k Bohu přijíti

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého je ze starozákonní knihy Kazatel, od 9. verše 11. kapitoly do 7. verše kapitoly 12.:

Raduj se, jinochu, ze svého mládí, uživej pohody ve svém jinošství a jdi cestami svého srdce, za vidinou svých očí...

Stává se, že si někdo během života, někdy už ve středním věku, vybere biblický verš, který by si přál mít uvedený na svém parte. Jeden z takových veršů je právě z knihy Kazatel: Jistá žena si jej vybrala na své smuteční oznámení už mnoho let před tím, než zemřela: *A navrátí se prach do země, jakž prvé byl, duch pak navrátí se k Bohu, kterýž jej dal.* (Ka 12, 7 – v kralickém znění).

Není špatné občas přemýšlet o konečnosti našeho života, o smrti, o pohřbu. Včetně takové věci, jako je biblický verš na smuteční oznámení. Vyberu si něco, co bude důležité nejen pro onu poslední chvíli, ale zároveň i pro život, který mám ještě před sebou.

Verš z knihy Kazatel o návratu prachu do země a cestě ducha k Hospodinu je syrově realistický, ale zároveň úžasně nadějný. Jsem-li docela při síle a přitom myslím na to, že to tak nebude věčně, je dobře. Stejně tak je dobře se ohlížet, myslet na začátek, na to, co bylo, odkud jsem přišel, co jsem prožil. Minulost není něco nepodstatného. A přítomnost není bez vztahu k tomu, co bylo před ní. Na začátku Bible čteme o stvoření člověka: *Bůh stvořil člověka, prach ze země, a vdechl mu v chrápní dech života* (Gn 2, 7). A Kazatel, autor naší poněkud skeptické biblické knihy, tento verš ze začátku Bible víceméně cituje. Básnickými obrazy popíše postupný úbytek sil, chuti do života, mizející mládí i touhy, ustávání pilné práce, ztišení, zavírání oken... Člověk je bytost prachovitá, oživená duchem od Boha. Smrtí život končí, ale je to zároveň návrat k Bohu.

Do těchto slov o pomíjivosti mládí, dočasnosti života a prachovitosti člověka Kazatel říká: *Pamatuj na svého Stvořitele!* Pamatování je nosným prvkem identity Izraele. Na začátku knihy Kazatel její autor právě pamatování zpochybňoval: *Nelze podržet v paměti věci minulé; a ani budoucí, které nastanou, nezůstanou v paměti těch, kteří budou potom* (1, 11). Ale nyní se Kazatel k paměti a jejímu významu vrací. Pamatování je zásadní! V židovství se stále znovu opakují příběhy o Pánu Bohu. Výzvou k opakování je věta: „Až se tě tvůj syn zeptá.“ Ať si opakují, jak to bylo, jak Hospodin byl a je s lidmi. Jak je vede, doprovází, oživuje, tvoří, napomíná, vysvobozuje, vyvádí z otroctví, zve k návratu, jak jim žehná – a ještě mnoho dalšího.

Jako křesťané na tuto židovskou školu vyprávění navazujeme. Člověk se těmi příběhy ve víře „zabydluje“. Je jimi sycen, prostoupen, ovlivňují ho, pomáhají se rozhodovat, orientovat. Pamatuj na Stvořitele. Pamatovat mohu na něco, co mi utkvělo, co jsem nezapomněl, je to ve mně vryté do hloubky. Jak se říká se: Co se v mládí naučíš...

Dny našeho života tvoří celek. Vstup do jakékoli nové etapy život – do školy, do práce, do manželství, do důchodu – dveře za minulostí nezavírá. Svou minulost neseme dál, ať je nám to příjemné nebo ne. Paměť pomáhá být celiství, integrální. Radosti mládí, pohoda jinošství, lákavé cesty tam, kam nás táhne srdce nebo vidiny očí, jak popisuje život Kazatel, jsou součástí Bohem darovaného života. Díky za ně! Ostatně radost je jedním z ovoce působení Ducha svatého.

S tím souvisejí Kazatelova slova: *Hoře si ze srdce vyklid' a drž si od těla zlo, vždyť mládí a úsvit jsou pomíjivé* (11, 10). Co se myslí tím hořem? Kraličtí říkají hněv, hebrejské slovo zde použité by se dalo přeložit také: nevrlost, rozzlobení, rozmrzelost, vztek, urážka nebo zlost. Něco v srdci, co nám škodí, co nám kazí život, bere radost ze života, vysává síly. Co je lékem na tuto zlost nebo hoře? Je to odpuštění. Když si v sobě nesu hněv nebo zlost, škodím tím sám sobě. Užívá mě to, bere radost ze života. Právě tak mě tíží a užívá, co jsem sám udělal zlého nebo jak jsem někomu uškodil. Přijmout odpuštění a sám odpustit, to je jako se nově nadechnout čerstvého vzduchu nebo se napít vody v horkém dni.

S tím se pojí i druhý úkol: držet si zlo od těla. Té ženě hříšnici, kterou přivedli za Ježíšem, že by si zasloužila kamenování, Ježíš odpustil a řekl: Jdi a už nehřeš! Zkus to jinak, nově! Zkus si držet zlo od těla.

Nejen mládí a úsvit, ale celý náš život je krátký, pomíjivý. A je škoda ho strávit s hořem, zlostně, našťvaně, smutně. Pamatování na Stvořitele, to je vlastně jiný výraz pro víru. Je to něco, co pomůže vpustit do života světlo. Pamatování na Stvořitele je jako šíp, který letí vzhůru a protíná mračna, která se stahují a zatemňují oblohu nad námi. Co je tím šípem? Modlitba, Bible, připomínání příběhů, osvěžování paměti, večere Páně... To vše je cestou, jak se k nám skrz mračna dostává slunce. Pamatování na Stvořitele dává životu ještě jiný rozměr než jen pamatování a vzpomínání na sebe a na svůj život (ať už na radostné dny mládí nebo na tíhu vin a hříchu).

Ještě jednou: *A navrátí se prach do země, jakž prvé byl, duch pak navrátí se k Bohu, kterýž jej dal* (12, 7). Kazatel nejspíš nepředpokládá nějaké pokračování života člověka. Ptá se, kde je Bůh uprostřed pomíjivosti. Jaká je podle Kazatele jeho „role“? Není jen nějakým prvním hybatelem, který se pak dál už nijak neprojevuje? Bůh se projevuje – i svými soudy, na které má člověk pamatovat. A opět – soud Boží není nějakou „neosobní bezcitnou samolibostí někoho nebo něčeho hrozivého nad námi“, ale připomenutím: *Bud' takovým člověkem, jakým tě Bůh chce mít. Je to dobré pro tebe i pro svět kolem.*

Duch člověka se vrací k Hospodinu, tělo jde do hrobu. V hebrejštině je zajímavá podobnost dvou slov: borejchá – tvůj stvořitel a borchá – tvá studna, cisterna, tvůj hrob. Hebrejský čtenář tady slyší nebo cítí příbuznost, souvislost Stvořitele a hrobu. Pamatování na smrt souvisí s pamatováním na Stvořitele. Ještě jinak: odchod do hrobu je odchodem k Bohu. Smrt se děje do Boží náruče. Na smutku a konečnosti smrti to neubere, ale snad to může zmírnit náš strach. Bůh stojí na počátku i na konci. Život u něho začíná a k němu se vrací. Amen

MODLITBA

Pane Bože, stojíme před tebou, každý za sebe, v různých životních obdobích, ať už je vnímáme jako úsvit nebo stmívání. Stojíme před tebou se svými radostmi, starostmi, bolestí, nemocí, vinou, smutky, strachem z budoucna. Myslíme na to. Myslíme na to, co bychom rádi odložili, čeho litujeme, co nás tíží, tlačí. Myslíme na to, jaká hoře i zlosti zaplňují naše srdce. To vše odevzdáváme, náš Pane, do tvých rukou. Amen

PÍSEŇ č. 649 V tobě je radost

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože! Prosíme za ty, kdo se bojí. Budoucnosti, nemocí, bolesti, samoty, konečnosti i konce. Prosíme za děti. Zejména za ty nešikovné, zlobivé, neskladné a postižené. Prosíme za křesťany ve

světě. Taky za nás. Dávej nám svého Ducha, oživuj víru. Pomoz nám, když se snažíme někomu říct o tobě a o tom, co pro nás víra znamená. Prosíme o odvahu být odpovědní, solidární. Prosíme, pomáhej nám překonat svůj stín, myslet na své okolí, být šetrní k přírodě a životnímu prostředí. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Hospodin je slitovný a milostivý, shovívavý, nejvyšš milosrdný; nepovede pořád spory, nebude se hněvat věčně. Nenakládá s námi podle našich hříchů, neodplácí nám dle našich nepravostí. Jak vysoko nad zemí je nebe, tak mohutně se klene jeho milosrdenství nad těmi, kdo se ho bojí; jak je vzdálen východ od západu, tak od nás vzdaluje naše nevěrnosti. Jako se nad syny slitovává otec, slitovává se Hospodin nad těmi, kdo se ho bojí. On ví, že jsme jen stvoření, pamatuje, že jsme prach. Člověk, jehož dny jsou jako tráva, rozkvétá jak polní kvítí; sotva ho ovane vítr, už tu není, už se neobjeví na svém místě. Avšak Hospodinovo milosrdenství je od věků na věky s těmi, kteří se ho bojí, jeho spravedlnost i se syny synů. (Ž 103, 8–14)

POŽEHNÁNÍ

Bůh naděje necht' vás naplní veškerou radostí a pokojem ve víře, aby se rozhojnila vaše naděje mocí Ducha svatého. Amen

PÍSEŇ č. 253 Můj klenote ze všech nejkrásnější

JERUZALÉME, JERUZALÉME

postní

VSTUPNÍ SLOVA

*O Hospodinově milosrdenství chci zpívat věčně, svými ústy
v známost uvádět tvou věrnost po všechna pokolení. Pravím:
Tvoje milosrdenství je zbudováno navěky, v nebesích jsi pevně
založil svou věrnost. (Ž 89, 2–3) Amen*

PÍSEŇ č. 89 Zpívat chci na věky o Páně milosti (1–6)

MODLITBA

Pane, ty jsi klenotem svému lidu, nejvzácnější postavou, s níž jsme se v životě setkali. Vstoupil jsi nám do cesty a zaujal nás tak mocně, že tě nedokážeme ignorovat. Sdělujeme ti, kdo jsme, odkud jsme vzešli a kam směřujeme. Ačkoli s tím, co nám říkáš, vnitřně často polemizujeme, nakonec ti dáváme za pravdu. Děkujeme ti za to, že jsi nás učinil, abychom v tomto světě reprezentovali tvou svatost. Děkujeme ti rovněž za to, že naše bytí není projevem náhody, ale výrazem tvé lásky. Náš počátek je v milujícím a spravedlivém Bohu! Co víc bychom si mohli přát. A děkujeme ti i za to, že dny a roky, z nichž se skládá náš život, nás nevedou vstříc nicotě, nýbrž tvému Království. Radujeme se z toho, že v něm nebude žalu, nářku ani bolesti. Na cestě k němu všelijak umdléváme a někdy z ní i scházíme. Oproti jiným cestám je to totiž cesta nepohodlná. Na rozdíl od nich však nekončí v hrobě. Vede k tobě. A to nás nutí znovu se na ni vracet. Její cíl je stejně jako její počátek: v milujícím a spravedlivém Bohu. Chceme do něj vejít, abychom jednou mohli v novém Jeruzalémě pít z pramene vody živé a věčně s tebou přebývat. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení Písma svatého nalezneme v Knize Zjevení Jana, v kapitole 21., ve verších 1. až 8.:

A viděl jsem nové nebe a novou zemi, neboť první nebe a první země pominuly a moře již vůbec nebylo...

PÍSEŇ č. 162 Pane Bože, budiž chvála

KÁZÁNÍ

Text kázání je zapsaný v Evangeliiu podle Lukáše, v kapitole 19., od verše 37. do 48.:

Když už se (Ježíš) blížil ke svahu Olivové hory, počal celý zástup učedníků radostně a hlasitě chválit Boha za všechny mocné činy, které viděli. Volali...

Milí bratři a sestry, Ježíš míří na velikonoční svátky do Jeruzaléma. Jede na oslátku. Lidé před něj kladou na cestu své pláště a volají: *Požehnaný král, který přichází ve jménu Hospodinově!* Evangelista uvádí, že tak činili, protože viděli jeho *mocné činy*. Přítomní farizeové se ovšem k jásání zástupu nepřipojí. Ba co víc, naléhají na Ježíše, aby projevy nadšení utlumil. Nejspíš se je snaží interpretovat jako rouhání. Ježíš jim však nevyhoví a řekne, že *budou-li oni mlčet, bude volat kamení*. Dává tím najevo, že mu jsou blíž ti spontánně bezprostřední než ti korektně zbožní. Když konečně *uzří město*, dá se Ježíš *do pláče*. Ne kvůli tomu, co v něm čeká jeho, ale kvůli tomu, co čeká Jeruzalém: *Město pokoje bude srovnáno se zemí*. Když evangelista tuto Ježíšovu výpověď zaznamenával, nejspíš se nad ní – na rozdíl od nás – nijak nepozastavil. Činil tak totiž právě v době, kdy se tato chmurná předpověď naplňovala. Na podzim roku 70 Římané potlačili židovské povstání, dobyli Jeruzalém, vypálili chrám a město srovnali se zemí. Ve Městě pokoje nezůstal *kámen na kameni*.

Když dojde k nějaké tragédii, vždycky se ptáme, proč se tak stalo. Většinou se odpovědi nedopátráme. Ale tady to možné je. Odpověď se skrývá v událostech, ke kterým dochází bezprostředně po Ježíšově příchodu do Jeruzaléma. Ježíš zde okamžitě zamíří do chrámu. V něm jde, jak to řekl už jako dvanáctiletý, „o věc jeho Otce“. Tím, s čím se v chrámě setká, je však otřesen. Místo vše pronikající duchovnosti jej zde přivítá zcela neduchovní náboženský byznys. Ve vstupním chrámovém prostoru, na takzvaném nádvoří pohanů, se

prodávala obětní zvířata a běžné peníze se měnily za chrámové. Židé tudy pouze procházeli. Pro neobřezané pohany tu však byla konečná. A to Ježíši vadilo. I pohané mají mít přece možnost vstoupit do nerušeného vztahu s Bohem! Svůj názor vyjádřil tím, že začal to rušivé z chrámu odstraňovat. Zaštitil se přitom slovy proroka Izajáše: „Můj dům se bude nazývat domem modlitby pro všechny národy“ (Iz 56,7). Od *velekněží, zákoníků a předních mužů z lidu* se mu ovšem za tuto jeho biblickou důslednost pochvaly nedostalo. Evangelista Lukáš píše o zcela opačné reakci: „*Usilovali o to, aby ho zahubili.*“

A právě tento radikálně odmítavý postoj elit vůči Mesiáši způsobil, že v Jeruzalémě nezůstal *kámen na kameni*. Ani v den, kdy do něj vkročil Boží Syn, Město pokoje nepoznalo, *co vede k pokoji*. Bůh se k němu v Ježíši *sklonil*, ale jeho vládnoucí nábožensko-politický triumvirát, místo aby jásal jako zástup před jeruzalémskými branami, chce Ježíše umlčet. Ekonomika chrámového provozu je pro něj na prvním místě! Rychlému odstranění Ježíše brání jen to, že byli zaskočeni a *nevěděli, jak by to měli udělat*. Když oficiální představitelé někoho umlčují, vždycky si dávají záležet na tom, aby zachovali zdání legality. Na té je totiž jejich autorita postavena. Za pár dnů se zorientují a Ježíše za pomoci falešných svědků „řádně“ odsoudí. Ale teď ještě nejsou připraveni. Situaci komplikuje zejména *lid*, který Ježíši *visí na rtech*. Ten není dobré dráždit. Ten je třeba rozdělit, rozhádat a zbavit tak jeho přirozené síly. Ti, kteří mají plná ústa Hospodina, kteří poučují druhé, jak mají rozumět Písmu, kteří odevzdávají desátky i z máty a kopru, si počínají jako obyčejní zločinci.

Vysoce postavení lidé vždycky ovlivňují společnost výrazněji nežli ti dole. Stojí prostě na kapitánském můstku a odtud rozhodují o zásadních věcech. Jsou-li moudří a charakterní, společnost vzkvétá. Jsou-li omezení a zkorumpovaní, táhnou ji do pekel. To je důvodem, proč by mělo i tomu nejposlednějšímu plavčíkovi záležet na tom, kdo lodi velí. Kvalita vůdců ovlivňuje zásadním způsobem podobu jejich života. *Nepřátelé*, kteří kvůli pochybení vysoce postavených *obkličují a svírají* města, nerozlišují, kdo je kdo. Pro ně jsou kořistí všichni. Viní i neviní. Vůči těm dole je to samozřejmě nespravedlivé. Ale taková je prostě sociologická zákonitost. Člověk v něm může druhého z vody vytáhnout, ale také ho může pod vodu stáhnout. Jeruzalémské elity

stá+hly pod vodu celé město. Ani když stály Ježíši tváří v tvář, nepoznaly, že je to on, kdo *vede k pokoji* a naplňuje tak poslání, které mělo vůči světu jejich město. Místo aby Ježíše v jeho nasazení pro regulární fungování chrámu podpořily, postavily se proti němu. Tím nad sebou, kapitány – ale i nad všemi plavčíky – vynesli soud.

Poznat, *co vede k pokoji*, je předpokladem vládnutí, které prospívá lidu. Ježíšovo jednání *vede k pokoji*. Ne k pokryteckému, v němž se problémy nejprve popírají, potom zlehčují a nakonec se o nich zakazuje mluvit. Ježíš vede k opravdovému pokoji, který je nastolován tím, že se věci nazývají pravými jmény: Chrám je tu prostě proto, aby v něm lidé mohli vstupovat do nerušeného vztahu s Bohem! Tato jeho funkce nesmí být ničím omezena a nic – i kdyby se to tvářilo sebedůležitěji – se jí nemůže předřadit. Toto je spravedlivé. A proto je o to třeba usilovat. Vyhnat ty, kteří z chrámu dělají *doupě lupičů*. Nemlčet tváří v tvář těm, kteří zneužívají svého postavení a z obavy, aby o ně nepřišli, obelhávají lid, v jehož čele stojí. Nevadí, že to na čas vyvolá nepokoj. Spravedlivý pořádek ve finále plodí pokoj. Skutečný pokoj, ne jenom klid před bouří. Zničení Jeruzaléma bylo bouří rozpoutanou pokryteckou zbožností židovských elit. Plánovaly *zahubit* pouze Ježíše. Jeho ukřížováním však do několika desetiletí zničily všechno, co jím chtěly zachránit: své město, svůj chrám i svůj lid.

Nepoznali čas, kdy se k nim *Bůh sklonil*. Jejich kultické funkce, akademická vzdělanost, společenská důležitost a nadstandardní životní podmínky jim zatemnily mysl. Na elity si je třeba dávat pozor. Sotva je ze sebe společnost vygeneruje, už se proti ní vymezují. Zatímco venkované před jeruzalémskými branami Ježíši provolávají slávu, jeruzalémské špičky jej chtějí *zahubit*. Tak zásadně se liší pohled zdola od pohledu shora. *Lid, který visel Ježíši na rtech*, je pravdě blíž než elity. *Lid* poznal, *co vede k pokoji*. O směřování společnosti však rozhodují elity. A tady rozhodly špatně. Proto Ježíš nad *Jeruzalémem* pláče. Chtěl městu pomoci. Jeho představitelé však tuto pomoc odmítli. Od ostatních vyžadovali zbožnost a spravedlnost, ale sami dali přednost tomu, z čeho měli prospěch. Pro tuto jejich licoměrnost v Jeruzalémě nezůstal *kámen na kameni*. Ten jimi ukřížovaný však nezůstal v hrobě. Byl vzkříšen. A spolu s ním všichni, kteří *poznali*, že se k nim v Ježíši *sklonil* Bůh. Stali se občany nového Jeruzaléma. Jistotu tohoto občanství mají

všichni, pro něž je Ježíš – stejně jako pro ty kritizované venkovské zástupy – *požehnaný král, který přichází ve jménu Hospodinově*. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, v tobě se k nám sklonil Bůh. A nejen tehdy, když jsi v těle chodil po této zemi. V Duchu svatém jsi mezi námi stále. Jeho moc způsobuje, že ačkoli tě elity tvého národa odsoudily k smrti, pro nás nejsi zločincem, ale Spasitelem. Dáváš nám poznat, co vede k pokoji, a jednou nás do věčného pokoje uvedeš. Amen

PÍSEŇ č. 556 V úzkostech, v kříži a v mnohém soužení

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, i tento prostor, v němž jsme ve tvém jménu shromážděni, je domem modlitby. Ať z něj k tobě stoupají naše chvály, díky i prosby. Chválit tě znamená vyhlášovat tvou svatost. Děkovat se sluší úplně za všechno. A pokud jde o prosby, dávej nám rozpoznat, za co prosit a čeho dosahovat vlastní pílí, nasazením a sebezapřením. Prosíme tě za svoji zemi. Ať její představitelé neztrácejí ze zřetele, že pokoj nelze založit na lži ani ho udržet násilím. Ať je jim vzdáno jakékoli nečestné myšlení a jejich jednání ať odráží vůli těch, kteří si je postavili do svého čela. Prosíme tě i za svoji církev. Ať její představitelé jednají vždycky čestně, nezneužívají svého postavení, vzdělání ani vlivu, ale vnímají církev jako dům modlitby. Prosíme, otevři před námi brány nového Jeruzaléma a dovol nám do něj vejít. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Dědictví nehynoucí, neposkvrněné a nevadnoucí je připraveno pro vás v nebesích a Boží moc vás skrze víru střeží ke spasení, které bude odhaleno v posledním čase. Z toho se radujte, i když snad máte ještě nakrátko projít zármutkem rozmanitých zkoušek,

aby se pravost vaší víry, mnohem drahocennější než pomíjející zlato, jež přece též bývá zkoušeno ohněm, prokázala k vaší chvále, slávě a cti v den, kdy se zjeví Ježíš Kristus. (1Pt 1, 4–7)

POŽEHNÁNÍ

A Bůh veškeré milosti, který vás povolal ke své věčné slávě v Kristu, po krátkém utrpení vás obnoví, utvrdí, posílí a postaví na pevný základ. Jemu náleží panství na věky věků! Amen

PÍSEŇ č. 632 Neskládejte v mocných naději

KRISTŮV KŘÍŽ

Velký pátek

VSTUPNÍ SLOVA

Ve jménu Boha Otce, i Syna, i Ducha svatého.

Byl v opovržení, kdekdo se ho zřekl, muž plný bolesti, zkoušený nemocemi, jako ten, před nímž si člověk zakryje tvář, tak opovržený, že jsme si ho nevážili. Byly to však naše nemoci, jež nesl, naše bolesti na sebe vzal, ale domnívali jsme se, že je raněn, ubit od Boha a pokořen. Jenže on byl proklán pro naši nevěrnost, zmučen pro naši nepravost. Trestání snášel pro náš pokoj, jeho jizvami jsme uzdraveni. Všichni jsme bloudili jako ovce, každý z nás se dal svou cestou, jej však Hospodin postihl pro nepravost nás všech. (Iz 53, 3–6)

PÍSEŇ č. 161 Tebe, Bože, chválíme

MODLITBA

Pane, ty jsi šel cestou kříže za všechny, všechny jsi vykoupil svou smrtí na kříži. I diváky, spoluvíníky, katy, i nás jsi vykoupil z našich vin. Hledíme na tebe, Ježíši Kriste na kříži – odhaluješ naše viny a zároveň nám ukazuješ svou lásku: naději pro nás všechny. Klaníme se ti a oslavujeme tě, že jsi skrze kříž a utrpení vykoupil svět.

Pane Ježíši Kriste, není pro nás snadné porozumět tvé smrti a všemu tomu, co to pro nás znamená. Vztahujeme se dnes k samému středu a prameni tvého tajemství, dej nám, prosíme tě, více víry a porozumění. Porozumění tomu, co svým rozumem neobsáhneme. Dotkni se našich srdcí. Smiluj se nad námi, svým svatým Duchem nás posvěcuj a obnovuj. Prosíme tě, přijď a buď zde mezi námi. Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Lukáše. Nejprve z kapitoly 22., od verše 66., až po 25. verš kapitoly 23. A pak z kapitoly 23. verše 32. až 49.:

Jakmile nastal den, shromáždili se starší lidu...

Spolu s ním byli vedeni na smrt ještě dva zločinci...

PÍSEŇ č. 320 Ó hlavo plná trýzně

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Listu apoštola Pavla Římanům, 5. kapitoly, od verše 6. do 11.:

Když jsme byli ještě bezmocní, v čas, který Bůh určil, zemřel Kristus za bezbožné. Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život. Bůh však prokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus za nás zemřel, když jsme ještě byli hříšní. Tím spíše nyní, když jsme byli ospravedlněni prolitím jeho krve, budeme skrze něho zachráněni od Božího hněvu. Jestliže jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život. A nejen to: chlubíme se dokonce Bohem skrze našeho Pána Ježíše Krista, který nás s ním smířil.

Milé sestry a milí bratři v Kristu, dnes stojí před očima křesťanů kříž, vztyčený mezi nebem a zemí. O Velkém pátku hledíme v duchu na kříž – ctíme toho, který se nezalekl bolesti ani smrti. Šel tímto světem cestou pravdy, důsledně až do konce. Šel proti zlu a na této cestě na zlo nikdy neodpovídal zlem. A přitom neměl iluze, že tato cesta povede k levnému vítězství. Věděl, že je to cesta oběti vlastního života. Díváme se na kříž s úctou a vděčností za oběť, kterou Kristus na kříži přinesl.

Díváme se na kříž jako do zrcadla nastaveného zlu. Dává nám možnost vidět jednu zlo nahé, v celé jeho hrůze, takové, jaké je. Tak, jak ho nikde jinde ve světě nevidíme. Ve světě je zlo vždycky nějak promícháno s dobrem a dobro se zlem. Žádný z našich motivů a skutků

není úplně jednoznačný. V bezpočtu lidských konfliktů jsou vždy nějakým způsobem obě strany vtaženy do šerosvitu viny a nevinnosti, jsou zapleteny do složité sítě příčin a následků, křivdy a odplaty.

Pašijový příběh nám líčí cestu toho, který byl bez hříchu, cestu jediného skutečně spravedlivého. Jediného, který na zlo, které na něho dopadalo, neodpověděl zlobou a nenávisí. Proto je kříž nezkalenou hladinou, ve které hřích může poznat sebe sama.

Na scénu pašijového dramatu nastoupí postupně všechny „mocnosti světa“. Objeví se představitelé všech náboženských i politických struktur. Úctyhodní muži židovské velerady mají střežit svatost Zákona, mají všechny klíče, jak rozpoznat spravedlnost a vůli Boží. Ale jsou si příliš jistí svou vlastní představou Boha a jeho Mesiáše – než aby se skutečně otevřeli nároku, před který je Bůh postavil v osobě svého Syna.

Pak přichází soud Pilátův, představující odvěký spor mezi pravdou a mocí. Ježíš je předveden jako ten, kdo se prohlašuje za Mesiáše a krále Židů. Ale Pilát už má svou představu o tom, jak vypadá král – vždyť sám je držitelem a zástupcem moci. A když se s ním Ježíš nepře, usoudí, že na něm žádnou vinu neshledává. A že Ježíš svým učením někoho pobuřuje? Co je mně do toho? To ať si Židé řeší sami mezi sebou. A tak posílá Ježíše k Herodovi.

A pak z těch uhlazených rukou představitelů duchovní i světské moci Ježíš přechází do surových rukou žoldnéřů – a na scénu vystupuje další mocnost světa, kterou i my tak dobře známe: násilí. Vítané vyrušení z nudy, vášně krutosti, radost působit utrpení. A tyto ruce povlečou Ježíše úzkými uličkami Jeruzaléma, davem lhostejných a tupě zevlujících na místo za hradbami, zvané „lebka“, hebrejsky pak Golgota. A nakonec, jako poslední nepřítel, přichází smrt. Není to laskavá kmotříčka z pohádek – je to zlá a krutá smrt.

Pašijový příběh líčí utrpení a smrt našeho Pána, ale zároveň vypráví o člověku a světě, který se ani po dvou tisíciletích moc nezměnil. S tím vším, co se událo tenkrát, se setkáváme stále znovu. Náboženský fanatismus, který skanduje: Na kříž, na kříž s ním! – dnes sice užívá jiný slovník, ale se stejným cílem: smrt toho, kdo smýšlí jinak. Smrt toho, který je jiný. Smrt toho, který se něčím odlišuje. Smrt toho, který se nám nehodí.

Až nás zamrazí, když Lukáš vypráví, jak Ježíše zbavují lidské důstojnosti, bijí ho a mučí, vysmívají se mu a ponižují ho – to se přece děje dodnes, média jsou toho plná. A když čteme, jak dva staří nepřátelé, Pilát a Herodes, se skrze společné zesměšňování Ježíše stanou přáteli – tím se jen potvrzuje, že zlo a vina dokážou spojovat. Jak se říká: vrána k vráně sedá.

Když pak Ježíš umírá na kříži a modlí se za odpuštění pro své katy – tak ti myslí jen na to, jestli jim padne dobrá kostka při losování o jeho šaty. Pro většinu je to docela zábavná podívaná. Tu lidskou krutost Lukáš pěkně vystihuje strohou větou: Lid stál a díval se. – Krutost vojáků, slabošství politika Piláta, který podlehl tlaku okolí, Herodovo pohrdání a zesměšňování, necitelnost davu – to vše vypovídá o člověku. A číší z toho hrůza.

Pašijový příběh popisuje, kolik má člověk vynalézavosti a síly dělat, co se mu líbí a co sám chce. A naopak – jak není schopen dělat to, co chce Pán Bůh a co se líbí jemu. Jsme slabí a bezmocní a nemáme sílu zlu, které má mnoho podob, říci jasné NE. Zmanipulovaný zástup křičí: *Propusť nám Barabáše!* Raději vraha než toho, který zachraňoval, pomáhal a odpouštěl. Na kříž s Ježíšem!

A kupodivu – Pán Bůh tomu nebrání. Ano, Kristus musí zemřít – ale ne nešťastnou náhodou, ne kdy si člověk zamane. Vždyť nejde o Boží prohru, ale o vítězství jeho lásky. Proto čas stanovil Bůh sám. Tak to napsal apoštol Pavel svým přátelům v Římě: V čas, který Bůh určil, zemřel Kristus za bezbožné. – Za ty, kteří se Bohu vyhýbají a snaží se žít bez něho. Za ty, kteří se stavějí proti němu. Jsme proti němu už svou hříšnou náturou, svým myšlením, svým jednáním. Ale Pán Bůh nám smrti svého Syna říká: Já nejsem proti vám, já jsem pro vás, já vás chci zachránit.

Apoštol Pavel ví, co je člověk zač – nemáme moc sil k dobrému, a i když o Bohu mluvíme, žijeme si často po svém. Jsme hříšní, bezbožní a tedy Bohu odcizení. A přece nám Pán Bůh prokazuje lásku. On, Pán všech možností, se rozhodl pro tuto jedinou možnost, pro tento nejvyšší důkaz své lásky k nám – nechal za nás zemřít svého Syna.

A teď Pavel vysvětluje, jak je to s tou Kristovou smrtí za všechny: *Sotva kdo je hotov podstoupit smrt za spravedlivého člověka, i když za takového by se snad někdo odvážil nasadit život.* V dějinách

bychom našli takové příklady statečné odvahy. Třeba jak katolický kněz Kolbe v koncentračním táboře šel na smrt místo vybraného muže, který prosil dozorce o život, protože má doma děti. Dozorce mu posměšně odpověděl: Když se najde někdo místo tebe, tak budeš žít. A Kolbe řekl: Já půjdu místo něj. Zemřel, ale toho muže zachránil.

Jenže tento obraz jako vysvětlení Kristovy oběti přece jen kulhá. Ti, za které někdo dobrovolně zemřel, asi většinou nebyli žádní darebáci. (Třeba když se matka obětuje za své dítě.) Kristus zemřel za všechny, včetně darebáků. Kdyby dnes někdo řekl, že si jde dobrovolně odpykat trest smrti za zločince – to by nebylo moc normální. A Pavel chce, aby lidé pochopili, že ani Kristova smrt za všechny, včetně bezbožných – nebyla normální. Že to bylo tajemné, nepochopitelné jednání Boží. Mluví dokonce o ‚bláznovství‘ kříže.

Kristus zemřel za bezbožné. Když to slyšíme, co nám přitom projede hlavou? Že to byl zbytečný luxus a že by se mělo tou milostí setřít? Anebo si oddechne – sláva, tak to i já mám šanci?

Nad celým lidstvem stojí poslední soud s neúplatným soudcem, který *odplatí každému podle jeho skutků* – praví apoštol (Ř 2, 6). Právě proto Kristus za nás zemřel, abychom se nemuseli bát Božího odsouzení. Jak říká apoštol dále: Když jsme byli ospravedlněni prolitím jeho krve, budeme skrze něho zachráněni od Božího hněvu. Vždyť nás bude soudit ten, který za bezbožné, slabochy, nepřátele a hříšníky dal svůj život. Kristova smrt otevřela milost pro všechny. Jsme rozdílní, jsme všelijací, nejsme stejní. Ale na Boží milost nemá nikdo z nás větší nárok než druhý. Nárok na ni nemá nikdo. *Jestliže* jsme my, Boží nepřátelé, byli s Bohem smířeni smrtí jeho Syna, tím spíše nás smířené zachrání jeho život. Amen

MODLITBA

Pane Bože, nauč nás vážit si tvé milosti v Synu zjevené a poznávat tajemství jeho ponížení. Skrze jeho kříž nově vidět svět a nově spatřovat sebe samé i své bližní. Ve slovu evangelia nechť nás stále znovu zastihuje tvá moc k životu a pokoji, pravda, která povede a vysvobodí. Amen

PÍSEŇ č. 326 Jezu Kriste, tobě díky

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, pro Ježíše Krista náš dobrý Otče, děkujeme ti za to, co se pro nás o Velikonocích stalo. Rozumíme tomu jen zčásti, ale věříme, že to vše bylo z veliké lásky k nám. Chceme se ve svých životech dát ovlivnit láskou tvého Syna, Ježíše Krista. Chceme být solidární s trpícími, chceme pomáhat svým blízkým a podporovat ty, kdo jsou nám vzdáleni. Děkujeme, že nás k tomu posiluješ svým Slovem i u svého stolu.

Prosíme za všechny, kdo jsou vystaveni nějakému utrpení. Prosíme také za ty, kteří o ně pečují. Dávej jim sílu a nadějný výhled do budoucnosti. Prosíme za ty, kteří žijí v oblastech, kde se lidé nenávidí, kde se válčí a kde lidé nemají jistotu, co bude zítra.

Společně tě prosíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Slovo o kříži je bláznovstvím těm, kdo jsou na cestě k záhubě; nám, kteří jdeme ke spáse, je mocí Boží. (1K 1, 18)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 489 Tvé požehnání, dobrý Otče

ZÁKLAD NAŠÍ NADĚJE

velikonoční

VSTUPNÍ SLOVA

Milé sestry a milí bratři v Kristu, vítám vás na dnešních bohoslužbách. Dnes slavíme vrchol všech nedělí – neděli vzkříšení Ježíše Krista.

Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všemi vámi!

Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil! Kde je smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň? Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista! (1K 15, 54b–55.57) Amen

PÍSEŇ č. 219 Hory, doly, stráně

MODLITBA

Hospodine, svatý a věčný Bože, přišli jsme do tohoto shromáždění s očekáváním, s vírou a nadějí. Sešli jsme se v důvěře, že ty sám přijdeš, že mezi nás přicházíš, že se nám dáš poznat a vyvedeš nás tak z úzkostí, z našich starých vin, z bludných kruhů našich vnitřních zmatků, strachů a nejistot. Pane Bože, vzkříšením svého Syna jsi odňal smrti její neodvolatelnou moc a dáváš dnes celému světu zvěstovat život. S tvým Synem vstoupila do tohoto světa skrytá moc tvé milosti, pravdy, lásky a naděje. Prosíme tě: otevři nám uši a srdce pro tuto velikonoční zvěst. Dej, ať velikonoční naděje činí z našeho života jedinečnou a krásnou událost. Dej, ať nám světlo Kristova vzkříšení pomáhá projasnit všechna zákoutí našeho života. Pane, prosíme tě, pohlédni na naše prázdné ruce, na naše vyprahlá srdce a malomyslné duše a naplň nás Duchem Kristovým. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Marka, 16. kapitoly, od 1. do 8 verše:

Když uplynula sobota, Marie z Magdaly, Marie, matka Jakubova, a Salome nakoupily vonné masti, aby ho šly pomazat...

PÍSEŇ č. 350 Přemohl Ježíš smrti noc

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Prvního listu apoštola Pavla do Korintu, z 15. kapitoly, od verše 1. do 8. a od verše 12. do 26.:

Chci vám připomenout, bratři, evangelium, které jsem vám zvěstoval...

Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen...

Smrt je pohlčena, Bůh zvítězil! Kámen od vchodu do hrobu – a je velmi veliký, jak jsme slyšeli z Markova vyprávění – je odvalen. A vyděšené ženy, které chtějí svými vonnými mastmi pomazat Ježíšovo mrtvé tělo, slyší z hrobu vítězná slova: Byl vzkříšen, není zde. Hle, místo, kam ho položili.

Pro nás to není nic nového, to už jsme slyšeli, to už známe – stejně jako to znali korintští křesťané. Ale apoštol Pavel ví, že to nejdůležitější se musí stále znovu připomínat i zpřítomňovat: *Chci vám připomenout evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, a skrze něž docházíte spásy.* A tak i nám připomíná, že *Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem.* To je podstatná část evangelia: za nás, za tebe, hříšného člověka – přijal Boží syn trest smrti.

Ale to ještě není celé evangelium. Kdyby nebylo velikonočního rána a kdyby Pavel nemohl pokračovat, že ten ukřižovaný Kristus *byl vzkříšen třetího dne podle Písem*, nic by to pro nás neznamenal. *Nebyli však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších.* Bez vzkříšení by to všechno, co se pro nás stalo na kříži, bylo naprosto zbytečné. Velký pátek má význam, jen pokud věříme, že v nedělním ránu náš Pán vstal a je živ.

Ženy, které utekly od hrobu, protože na ně padla hrůza a úžas, nikomu nic neřekly. Byly v šoku z toho, co přesahuje každou lidskou

zkušenost. – Vzkříšení jako základ křesťanské naděje. Ale jak se vůbec slovy dotknout tohoto tajemství Boží milosti? Jak je vyjádřit? I Bible mluví o vzkříšení velmi cudně. Nikde Ježíšovo zmrtvýchvstání nepopisuje. Mluví jen o prázdném hrobu a o tom, že Kristus se pak zjevuje, kde a jak sám chce.

Vzkříšení jako skutečnost přesahující jakoukoli naši představu zůstává předmětem víry. Nic jiného nám zatím nezbyvá. A uvěřit, že Bůh skutečně tímto způsobem zasáhl ve prospěch Ukřižovaného, a co víc, že hodlá podobně zasáhnout i v náš prospěch – to není snadné. Spolehnout se celou svou bytostí na to, že i moje smrt je v Kristu překonána a poražena, že i já jednou z milostí Boží povstanu k věčnému životu, to vyžaduje velikou víru a důvěru. Přemýšlet a spekulovat, jak se to stane, kam to vlastně půjdeme, jak budeme vypadat – to nemá smysl, to je věc Boží.

Podle evangelisty Lukáše učedníci ženám, které se vrátily od prázdného hrobu, nevěřili. A když jim vyřídily andělské poselství, že Kristus vstal, tak jim to připadalo jako blouznění. Učedníci jistě doufali v Hospodina. Ale přijmout toto nové, naprosto překvapující Boží jednání, přijmout fakt, že Hospodin ještě neskončil, i když to po Velkém pátku vypadalo, že je nejvyšší čas všechno zabalit – to je něco jiného.

Marek je stručnější: *Ženy nikomu nic neřekly, neboť se bály.* Snad se bály, že se jim učedníci vysmějí, kdoví. A tak andělskou zvěst – *Byl vzkříšen, není zde. Jde před vámi do Galileje; tam ho spatříte* – nevyřídily ani učedníkům, ani Petrovi, kterého andělský posel zvlášť jmenuje.

Ani toto mlčení však nemůže zabránit šíření evangelia. Hlavně proto, že pak i sám Ježíš přichází ke svým učedníkům a dává se jim poznat jako vítěz nad smrtí. Pavlova – a ovšem i naše – víra v Ježíšovo vzkříšení nestojí na zvěsti anděla, kterou umlčel strach a hrůza žen, nýbrž na osobním setkání s Ježíšem. Na tom, že Ježíš *ukázal se Petrovi, potom Dvanácti. Poté se ukázal více než pěti stům bratřím najednou; většina z nich je posud na živu, někteří již zesnuli. Pak se ukázal Jakubovi, potom všem apoštolům. Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně. Většina z nich je posud naživu* – tak to Pavel píše.

Možná Pavlovi trochu závidíme, nebo i těm dalším, kteří ještě měli možnost si na očité svědky sáhnout, znát je. Potkat Krista ještě zřetelněji, jasněji a očividněji. Na druhou stranu však i nám velkou důstojnost dodávají Kristova slova, která Ježíš říká apoštolu Tomášovi: *Že jsi mě viděl, věříš. Blahoslavení, kteří neviděli, a uvěřili* (J 20, 29). Ujistit o tom nás může pouze sám Vzkříšený mocí svého Ducha. I učedníci zůstávají na pochybách, dokud se s nimi Kristus nesetká. Stejně i my potřebujeme, aby k nám přicházel ve svém Slovu, aby nám dával svého Ducha, abychom se s ním takto setkávali.

A Pavel pokračuje: *Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání? Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus.* Pavlovi nevadilo jen to, že by ho snad někdo pokládal za lháře, když dosvědčuje Kristovo vzkříšení. Celá věc je daleko vážnější. Protože pokud nebyl vzkříšen Kristus, pak by to znamenalo, že se k němu Bůh nepřiznal, že jeho oběť za naše viny nepřijal. Celé Ježíšovo dílo by pak zůstalo jen neúspěšným pokusem. Z Božího jednoznačného přitakání ke každému z nás by zbylo jen jakési: „snad“, „možná“, „kdo ví“. Jaká křesťanská naděje by nám potom vlastně zbývala?

Ale Ježíš byl vzkříšen! To dosvědčují nejrůznější lidé, kterým se dal poznat. Každý je jiný, ale všichni mohou potvrdit to, co Pavel vyznává: Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. Tato radostná zpráva má podle apoštola další důsledky. My všichni se musíme – po způsobu Adama vyhnaného z ráje – navrátit v prach. Máme v sobě, jak se tomu někdy říká, jakýsi gen smrti. Ale právě toto, co patří k naší nejvlastnější podstatě, je Kristovým vzkříšením naprosto změněno: Jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života. Všichni, kdo věří v živého Pána, už nejsou nejubožejší ze všech lidí – těmi bychom byli bez Kristova vzkříšení, ale mohou se těšit jeho slibem: Já jsem živ a také vy budete živi (J 14, 19). To, co se stalo s Kristem, když vstal k životu, se stane i s námi.

Tato veliká naděje se otevírá od jeho vzkříšení až ke konečnému vítězství nade vším, co nás ve světě dnes skličuje, děsí a ohrožuje – jako ničivé síly nenávisti, zla a smrti. A právě to patří k evangeliu, které tu apoštol připomíná: že ten, který byl třetího dne vzkříšen, zruší vládu všech mocností a sil a bude kralovat. Ne smrt, ale on sám bude mít

poslední slovo. Je vítěz a my, kteří si pokorně připomínáme radostnou velikonoční zvěst, máme na jeho vítězství podíl. Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství, skrze našeho Pána Ježíše Krista. Amen

MODLITBA

Pane Bože, obětí a vzkříšením svého Syna jsi nám způsobil veliké vysvobození a obdařil nás nadějí tvého světla a slávy. Prosíme, abys nás neponechal bez své blízkosti, ať naše víra neochabuje a naše naděje se neobrací k falešným očekáváním. Amen

PÍSEŇ č. 355 Kristus má v rukou celý svět (nebo píseň č. 346 Buď tobě sláva, jenž jsi z mrtvých vstal)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane náš, Ježíši Kriste, děkujeme ti, že jsi už před námi prošel smrtí a vzkříšením a otevřel nám tak cestu k tobě. Pomoz nám, abychom si to stále připomínali a tím žili. Dej, abychom si to připomínali ve chvílích radostných i ve chvílích, když se nám zdá, že nás tady ve světě všechno přemáhá a otravuje. Hřích, marnost, nicota, nesmyslnost, nedůvěra, nevěra. Otevírej nám oči pro tvé vítězství i pro to, jak se tvá moc dodnes potvrzuje mezi námi, abychom poznávali, že jsi uprostřed nás a budeš s námi ve všem, čím půjdeme, až do poslední chvíle našeho života. Posiluj nás svým Duchem, abychom z této naděje uměli žít. – Pane, prosíme za všechny země soužené válkou, za všechny nemocné, nešťastné, zarmoucené a zoufalé. Dej se jim poznat jako živý dárce nové naděje a nového života. – Společně se modlíme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Bůh nám dal věčný život, a ten život je v jeho Synu. (1J 5, 11)

POŽEHNÁNÍ

*At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin nad tebou
rozjasní svoji tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě
svoji tvář a obdaří tě pokojem. Amen*

PÍSEŇ č. 667 Vítězi k poctě zpívejme

DUCH A SVOBODA

svatodušní

VSTUPNÍ SLOVA

Vítám vás v tomto shromáždění a zdravím vás apoštolským pozdravem: *Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista.*

Apoštol Pavel napsal:

Ti, kdo dělají jen to, co sami chtějí, tíhnou k tomu, co je tělesné; ale ti, kdo se dají vést Duchem, tíhnou k tomu, co je duchovní. Dát se vést sobectvím znamená smrt, dát se vést Duchem je život a pokoj... Ti, kdo žijí jen z vlastních sil, nemohou se líbit Bohu. Vy však nejste živi ze své síly, ale z moci Ducha, jestliže ve vás Duch Boží přebývá. (Ř 8, 5n.8–9a) Amen

PÍSEŇ č. 370 Jak čerstvých vod jelen žádá

MODLITBA

Svatý Bože, náš nebeský Otče, shromáždil jsi nás v neděli, kdy si spolu s celou tvou církví připomínáme dar Ducha svatého. Po svém návratu k nebeskému Otci jsi nenechal učedníky samotné, ale podle svého slibu jsi jim dal Ducha svatého. V něm jsi jim byl přítomen a jím jsi je provázel, i když tě už svým tělesným zrakem neviděli. To, že zde dnes jsme, že k tobě v modlitbě vztahujeme své ruce, že očekáváme na tvé Slovo a chceme je přijmout do svého srdce, i to je dílo tvého Ducha. Velice ti za to děkujeme.

Vyznáváme, že jsme často příliš zahleděni do svých každodenních záležitostí a ne vždycky se snažíme řešit je podle tvého Slova, jak nás k tomu vedeš a jak by to bylo pro nás nejlepší. Co všechno nám chybí, abychom byli tvými věrnými syny a dcerami. Ty se nás však nezříkáš a znovu nás k sobě zveš. U tebe je milosrdenství a odpuštění, a ty nám je ve své otcovské dobrotě opět nabízíš.

Prosíme, necht' nás tvůj Duch vede tak, že se k tobě obrátíme celým srdcem, že vděčně přijmeme vše, co nám chceš dát. A že i dál tě

budeme následovat, s opravdovou vírou, v radostné poslušnosti, s důvěrou ve tvoji otcovskou lásku. Tak, aby to bylo k dobrému i těm, mezi nimiž žijeme: našim nejbližším i všem ostatním. Prosimé, buď zde s námi a pro svoji nesmírnou lásku nám požehnej. Ať se vše děje ke tvé chvále. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Listu apoštola Pavla Galatským, z 5. kapitoly, od verše 13. do 25.:

Vy jste byli povoláni ke svobodě, bratři. Jen nemějte svobodu za příležitost k prosazování sebe...

PÍSEŇ č. 417 Zachovej nás při svém slovu

KÁZÁNÍ

Druhé biblické čtení, které je i základem kázání, je z Druhého listu apoštola Pavla Korintským, 3. kapitoly, druhá polovina 17. verše:

Kde je Duch Páně, tam je svoboda.

Slavíme svatodušní svátky, a tak se znovu zamýšlíme nad tím, co vše je nám v daru Ducha svatého dáno. Duch svatý, to není něco tajemného, to je živý, přítomný, jednající Kristus, který je teď s námi, i když ho nevidíme. Působení Ducha svatého znamená, že se nadále uskutečňuje a pokračuje Boží a Kristovo dílo. Na světě, v církvi i při jednom každém z nás.

Tak jako byl Ježíš s učedníky tehdy před dvěma tisíci lety, tak je i teď s námi, třebaže ho nevidíme. On dává vznik naší víře, on ji posiluje, on vede správným směrem naše myšlení a jednání. On je působcem všeho, co dobrého se při nás i v církvi a nakonec i ve světě děje. Kdekoli se uskutečňuje Boží vůle, kdekoli se dějí věci v souladu s tím, jak to tady Pán Bůh chce mít, kdekoli v malých i velkých věcech jeho dílo správně pokračuje – všude tam je to on, kdo je přítomen a jedná. Jeho působení sahá do všech oblastí lidského života.

V tomto kázání se soustředíme na jeden charakteristický rys jeho působení: Duch svatý vede ke svobodě. Tak jak to napsal apoštol

Pavel Korintským: *Kde je Duch Páně, tam je svoboda*. To, k čemu a jak nás Pán Ježíš svým Duchem vede, zdaleka není jen povinné plnění náboženských nebo mravních povinností, jako když zaměstnanec musí dělat, co je mu uloženo. Nebo vyjádřeno biblickým jazykem: jako když služebník musí plnit příkazy svého pána. Duch svatý vede k životu svobodnému; k pěknému, ano, pohodovému životu synů a dcer podle vůle nebeského Otce, který je má rád. Stručně vyjádřeno: křesťanství není otročina, ale život ve svobodě Božích dětí. Když prosíme za dar Ducha svatého, pak nejde jen o to, aby nám bylo dáno poznat, co je správné, ale také, abychom měli odvahu i sílu touto cestou jít. A abychom tak žili ne z povinnosti, že to jako věřící musíme dělat, ale abychom tak žili docela přirozeně a rádi. To také – kromě mnoha jiných věcí – je dílem Ducha svatého. V tomto kázání si připomeneme některé biblické oddíly, které to jasně ukazují.

Zřetelný náznak toho máme už na samém počátku, když Hospodin uzavřel s izraelským lidem smlouvu a dal jim svůj Zákon. Vzpomeňme si, kdy k tomu došlo a jak Desatero začíná. „Já jsem Hospodin, tvůj Bůh, který jsem tě vyvedl ze země egyptské, z domu služby.“ Já jsem Bůh, který jsem vás vysvobodil z moci a poddanství faraóna. V jeho zemi jste museli žít jako otroci, a za ta staletí mnoho toho otroctví proniklo i do vás, do vašeho myšlení, do vašeho jednání. Z toho jsem vás vytrhl, a teď vás vedu do země, která bude vaše, kde nebudete muset nikomu otročit, kde budete moci žít jako svobodní lidé.

Proto vám nyní dávám svůj Zákon. A abyste věděli, jak v této svobodě žít, tak vám vyjmenuji deset základních věcí, které jsou charakteristickým rysem svobodného života. Života, který není ovládán žádným zlem. Abyste věděli, co svobodný člověk dělá a co nedělá, tak si pamatujte: Svobodný člověk neotročí žádným modlám. Svobodný člověk nezamění vztah ke mně za uctívání kdovíčeho. Svobodný člověk nebude mé věrnosti zneužívat. Nestane se otrokem práce, ale bude mít den odpočinku, vyplněný vztahem ke mně. Nepodlehne nenávisti, pýše, bude zachovávat věrnost, nenechá se donutit ke lži... A tak dále. V žádném z těch desíti bodů není „musíš“ nebo „nesmíš“, ale prostě „budeš“ nebo „nebudeš“. V tom se projeví tvá svoboda: že ty dobré věci prostě děláš a ty špatné děláš nebudeš – dobrovolně, spontánně, tak říkajíc sám od sebe.

To je jedna z prvních a základních věcí, kde a jak se projevuje přítomnost Ducha svatého. Když věříme v Pána Boha, když přijímáme, k čemu nás vede Boží zákon, když nasloucháme Pánu Ježíši Kristu a pokorně i poslušně přijímáme jeho slova a držíme se jich, neděláme to jako nevolníci. Naopak, můžeme mít pocit svobody: že nás tak Pán Bůh svým Duchem chrání před zlem, že nás vysvobozuje od toho, co zotročuje.

Postupem doby však došlo k tomu, že lidé svůj vztah k Pánu Bohu zaměnili za co nejpřesnější plnění jednotlivých slov biblického textu, až do nejmenších podrobností. Vykладаči Zákona to pak rozpracovali, aby zachytili každou situaci, která by mohla v lidském životě nastat, a stanovili pravidla, jak že si v té chvíli správný věřící musí (nebo naopak nesmí) počínat. Nepochybně to mysleli dobře. Jenže tak se z toho, co mělo být řádem svobody, stala nepříjemná povinnost, břemeno, které věřící člověk musel nést. Nebo přímo jho, pod kterým klesal.

Přesně na to myslí apoštol Pavel v kapitole, z něhož je ten dnešní text vyňat, když tam píše o liteře zákona. Dodržet vše do posledního písmenka! Ať mi to je nebo není milé. Ať to chápu nebo ne. Právě proti tomu tak ostře vystupuje. Dokonce napíše: „Litera zabíjí, ale Duch dává život.“ (2K 3, 6) To neznamena, že bychom neměli brát jednotlivá slova Bible vážně. Jde však o to uvědomovat si jejich vlastní, hlavní, osvobozující smysl.

Pán Ježíš nám ostatně také dává jednoduchý, srozumitelný návod, mohli bychom říci klíč k pochopení toho, oč v Desateru jde, co je jeho smyslem, jak všechna přikázání (a nakonec i všechna slova Bible) máme chápat, když nám připomíná dvojpřikázání lásky. A přímo řekne, že na těchto dvou přikázáních spočívá všechnen Zákon i Proroci. (Mt 22, 37–40)

Apoštol Pavel ukazuje, jak s příchodem Pána Ježíše Krista, díky jemu, nastal v té věci velký posun. V něm Pán Bůh uzavřel s lidmi novou smlouvu. Ne že by ta první byla sama o sobě špatná, ale naší lidskou vinou se zvrtila v soubor nařízení, a tím úplně změnila svůj ráz. Proto se Pán Bůh rozhodl uzavřít smlouvu novou, kde tím prvním a hlavním nebude naše plnění zákona, ale přijetí toho, co pro nás učinil jeho Syn. Toto přijmout a v této jistotě žít. Pak člověk správně pochopí

i to, co se Hospodinu líbí a co ne. Jak vypadá poslušnost, kterou od nás Pán Bůh očekává. A to je to, k čemu nás vede a co v nás chce způsobit Duch svatý.

Stručně a jasně to shrnuje Pavel i v Listu Galatským (4, 4–7): „Když se naplnil stanovený čas, poslal Bůh svého Syna, aby vykoupil ty, kteří jsou zákonu podrobeni, tak abychom byli přijati za syny. Protože jste synové, poslal Bůh do našich srdcí Ducha svého Syna, Ducha volajícího Abba, Otče. A tak už nejsi otrok, nýbrž syn, a když syn, tedy i dědic.“ Dědic toho všeho, co pro nás Pán Ježíš Kristus svou obětí vydobyl.

Dílo Ducha svatého spočívá v tom, že z nás činí syny a dcery Boží. Už nejsme služebníci nebo otroci, kterým nezbyvá než konat, co je jim nařízeno, ale jsme synové a dcery. Náš vztah k Bohu je jiný: vztah důvěry, lásky, pochopení. Otcovu vůli plníme ne proto, že musíme, protože nám to bylo nařízeno a nic jiného nám nezbyvá, ale že jsme ji přijali za svou. Rádi plníme, co Pán Bůh od nás očekává. Sám od sebe to nikdo nedokáže. Ale právě to je dílem Ducha svatého. Proto Bůh poslal do našich srdcí Ducha svého Syna, který nás očí oslovovat Pána Boha jako Otce, v původním jazyce „Abba“. Což není sice až tak důvěrné jako „tatínku“, ale přece jen to vyjadřuje vztah při nejmenším velmi osobní: že bez něho nechceme žít, že s ním chceme být ve všem zajedno. Touto svobodou se mohou a mají vyznačovat i naše modlitby.

Názorným příkladem svobody je i svatá Večeře Páně. Je to přesně tak, jako v onom podobenství, kde služebníci očekávají příchod svého pána (L 12, 35–37). Tentokrát však nedojde k tomu, že ho po celodenní práci budou obsluhovat ještě i tady. Naopak: pán je posadí ke stolu, opáše se a sám je bude obsluhovat. A tak i večeře Páně je součástí a ukázkou svobody, k níž nás Duch svatý zve.

Duch nás prostě osvobozuje od toho, že bychom v následování Krista viděli povinnost. Že bychom kromě mnoha úkolů, které nám život přináší, museli plnit ještě i povinnosti náboženské. A když na to nestačíme, aby nás kvůli tomu navíc trápilo i špatné svědomí. Duch svatý nás vede ke klidnému, radostnému, pokojnému následování Krista. Aby všemu vládla jistota, že jsme jeho, že nás má rád, že nám přeje a dává dobro a že nás nic nemůže odloučit od jeho lásky. Amen

MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě, ved' nás ke stále hlubšímu pochopení tvého díla. Dej, ať jsme tvými věrnými služebníky, a ať jsme jimi rádi. Ať s vděčností a v plnosti přijímáme i činíme vše, co od nás očekáváš.

Amen

PÍSEŇ č. 373 Ó sešli Ducha svého

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Náš Pane, prosíme tě za všechna místa, kde se zvěstuje tvé Slovo. V naší církvi i všude jinde. Ať to jsou místa pokoje a radosti, kde se rodí taková víra a poslušnost, jakou ty sám chceš při nás mít. Prosíme tě za všechny kazatele, ved' je ke správnému zvěstování biblického poselství. Nám posluchačům dej, abychom i my všemu dobře rozuměli. Abychom za lidskými slovy zaslechli tvůj hlas, jímž nás chceš vést a řídit naše myšlení i naše kroky, a dali se tobou vést.

Věříme, že jsi nám blízký a děkujeme ti za to. Ty nás jistě budeš i nadále provázet, a tak tě prosíme, ať se dáme tvým Duchem vést. Ochotně, poslušně a rádi. Ať se vše děje ke tvé chvále i k naší spáse. Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Ti, kdo se dají vést Duchem Božím, jsou synové Boží. Nepřijali jste přece Ducha otroctví, abyste opět propadli strachu, nýbrž přijal jste Ducha synovství, v němž voláme: Abba, Otče. Tak Boží Duch dosvědčuje našemu duchu, že jsme Boží děti. A jsme-li děti, tedy i dědicové – dědicové Boží, spoludědicové Kristovi; trpíme-li spolu s ním, budeme spolu s ním účastni Boží slávy. (Ř 8, 14–17)

POŽEHNÁNÍ

*Milost Pána Ježíše Krista, Boží láska a přítomnost Ducha
svatého budiž a zůstávej se všemi vámi. Amen*

PÍSEŇ č. 378 Bože, jenž jsi v nebesích

SVOBODA VÍRY

VSTUPNÍ SLOVA

*Hospodin je světlo mé a moje spása, koho bych se bál?
Hospodin je záštita mého života, z koho bych měl strach? On mě
ve zlý den schová ve svém stánku. V jeho stanu budu obětovat
své oběti za hlaholu polnic, budu zpívat, prozpěvovat žalmy
Hospodinu. (Ž 27, 1. 5a. 6b) Amen*

PÍSEŇ č. 27 Hospodin mé je světlo a má spása

MODLITBA

Hospodine, zahaluje nás temnota, do jámy nás stahuje smrt, ale ty jsi nám ve všech našich úzkostech světlem a spásou. Díky tobě máme odvahu vzdorovat tomu, co se nás snaží zastrašit, dezorientovat, ovládnout a zneužít pro své plány. Děkujeme ti za zdroj životodárné síly, kterou nalézáme ve tvém Slovu. Nejmocněji na nás působí v podobě, která se v Ježíši Nazaretském stala tělem. Bůh z Boha a Světlo ze Světla se od chvíle Ježíšova narození stává naším bratrem. Chválíme tě, Bože, za milost, kterou jsi nám lidem tímto svým vtělením prokázal. Už nejsme na své problémy sami. Každá naše bolest doléhá i na tebe. Nespočet lidského utrpení je přibito na golgotský kříž. Proto už toto utrpení není osudové. Ježíšovo vzkříšení ho překrývá slávou. Děkujeme ti za to, že nám ji dáváš ve víře spatřit. Otevřený hrob sděluje světu, že ačkoli v něm my lidé ustavičně troskotáme, ty nás zachraňuješ. K tomu, abychom se z tvé záchrany mohli radovat, přitom stačí jediné – víra. Věříme, že nás navzdory všemu našemu bloudění jednou přijmeš do svého stanu a necháš nás v něm věčně přebývat. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

Čtení Písma svatého je zapsáno v Evangeliu podle Jana, v kapitole 8., ve verších 2. až 11.:

Na úsvitě (Ježíš) přišel opět do chrámu a všechen lid se k němu shromažďoval. On se posadil a učil je. Tu k němu zákoníci a farizeové přivedou ženu, přistíženou při cizoložství...

PÍSEŇ č. 236 Ježíši, Pane nejvyšší

KÁZÁNÍ

Text kázání čteme v Epištole Galatským, kapitole 5., verších 1. až 6.:

Tu svobodu nám vydobyl Kristus. Stůjte proto pevně a nedejte si na sebe znovu vložit otrocké jho. Slyšte, co vám já, Pavel, říkám...

Milí bratři a sestry, o čem ten text vlastně pojednává? O *obřízce*, o *zákonu*, o *víře*, o *Kristu*? O tom všem. Ve svém výsledném zaměření je to však text o *svobodě*. O svobodě křesťanské existence. Apoštol v něm řeší vztah mezi vírou a skutky. Ne v nějaké banální poloze, jestli máme svou zbožnost vyjadřovat ústy nebo rukama, ale jestli *ospravedlnění* svého života před Bohem zakládáme v Kristově oběti, nebo ve svých výkonech. Před svým damašským obrácením zastával Pavel názor, že *ospravedlnění* je Boží odpovědí na lidské plnění Mojžíšova zákona. Po svém obrácení Pavel tuto teologii opustil a za jediného aktéra *ospravedlnění* vyhlásil Krista. Tento osobní vývoj učinil apoštola velice citlivým na vše, co spásnou postačitelnost Kristovy oběti zpochybňovalo. Proto vyjadřuje takovou nevoli, když se dozvídá, že křesťané v Galácii zapracovávají do své zbožnosti prvky židovského Zákona. Zmiňuje konkrétně *obřízku*. Tímto obřadem se člověk stává součástí lidu Staré smlouvy. Tato sounáležitost ho ovšem zavazuje plnit celý Mojžíšův *zákon*. Ten zákon, který Pavel vnímá jako *otrocké jho*, které z něj Kristus sňal.

Konání náboženských obřadů a plnění všelijakých povinností dodnes mnoho lidí fascinuje. Mají dojem, že tímto způsobem jasně vyjadřují své přesvědčení. Navíc si s každým splněným úkolem mohou připsat dobrý skutek. Radost z toho však časem zevšední a člověk se začne porovnávat s druhými: Tamten není tak dobrý jako já. Pokud jsem lepší, měl bych ovšem dostávat od Pánaboha větší benefity a od lidí

požívat větší respekt a uznání. Takto se na sebe dívali židovští farizeové. Ale ani ten nejobtěžkanější dobrými skutky není bez viny. Nikdo ze zákoníků a farizeů, kteří před Ježíše přivedli ženu přistíženou při cizoložství, se na ni neodvážil hodit kámen. Najednou si každý vzpomněl. První selhání přitom nebývá posledním. Kdo má ambice být premiantem, toho tato zkušenost sráží do hluboké deprese. „Jak ubohý jsem to člověk“, volá Pavel, když se v epištole Římanům vžívá do situace člověka žijícího pod Zákonem. A co si myslí o náboženském experimentování křesťanů v Galácii, to je zřejmé z jeho otázky: „Vy poštelili Galatští, kdo vás to obloudil?“

Z epištoly vyplývá, že oněmi svůdci nebyli nějací bezvěrci či pohané. Šlo o křesťanské misionáře, kteří maloasijskou Galácii procházeli po Pavlovi. A provázelo je utkvělé přesvědčení, že Pavlem založené sbory je třeba nábožensky „rozkošatit“. Všechno se samozřejmě vyvíjí. Je však třeba dávat pozor na to, aby vývoj nezakryl výchozí myšlenku. A pokud se tak přece jen stane, je třeba vrátit se ke kořenům. Právě o to se Pavel v Listu Galatským pokouší. Základní sdělení tohoto dopisu vyjadřují dva imperativy. První zní: Nepřeceňujme důležitost svých náboženských a etických projevů! Druhý: Spolehněme se na Krista a na jeho oběť! Je dobré si to občas takto jasně připomenout. Žijeme v době, kdy se nám daří dobře, a v takových časech církev tíhne k náboženskému „košatění“. V dobách protireformace evangelíkům stačilo Písmo, modlitba a píseň. I večeri Páně přijímali výjimečně, protože chyběli kazatelé, kteří by ji vysluhovali. Čím méně bylo v předtoleranční církvi formalismu, tím více v ní však bylo opravdovosti víry a soustředění na to, co je klíčové.

Ospravedlnění nelze dosáhnout naším náboženským či morálním vzepjetím. Nikdy se totiž nevzepneme až k dokonalosti. Jediný, kdo „hříchu neučinil“, je Kristus. Ten mohl hodit po ženě přistížené při cizoložství kamenem, ale nehodil. A stejně jako vůči ní, chová se i vůči nám. Mohl by nás odsoudit, ale neodsuzuje. Svým nasazením až k smrti nás naopak zpod obžaloby Zákona vymaňuje. *Tu svobodu nám vydobyl Kristus*, píše Pavel. Proto v jeho církvi reprezentuje spontánně podaná ruka vyšší duchovnost než liturgické gesto. Proto jsou v jeho církvi činy vyrůstající z bezprostřední vděčnosti blíže Božímu království než činy konané ze strachu o svou spásu.

Mojžíšův zákon měl nepochybně v dějinách lidu Staré smlouvy nezastupitelné místo. Kristus jej však odsunul na vedlejší kolej. Zákon je dobré znát. Současně je však třeba vědět, že „litera zabíjí, ale Duch dává život“. Spása přichází do lidského života v osobě toho, který za nás zemřel na kříži. Stačí k němu pozvednout mysl a on nás provede údolím stínu smrti. Ježíš přitom naše lidská selhání nezlehčuje. Cizoložné ženě odpouští, současně ji však vybízí, aby už nehřešila.

Misionáři, kteří přemlouvali galatské křesťany, aby se v rámci „prohloubené zbožnosti“ dali obřezat, Krista neodmítali. Relativizovali však jeho spásnou moc. Vedle víry v něho měli Galatští dodržovat Mojžíšův zákon. Jinak jim podle nich Kristus nepomůže. Ono to zní zbožně. Když však apoštol uvažuje v duchu této jejich logiky dál, dochází k závěru, že budou-li Galatští plnit Mojžíšův zákon, tak vlastně Kristovu pomoc nepotřebují. Budou přece *ospravedlněni* ze svých skutků. A Kristus se stane jen jakousi liturgickou ozdobou jejich bohoslužeb. Všechna jeho mesiášská výjimečnost bude ta tam. Galatští to tak dalece jako Pavel nepromýšleli.

A nejen Galatští. I nejedno současné kázání končí tím, že nás Kristus přišel naučit konat Boží vůli, abychom obstáli před Božím soudem. Vy pošetili kazatelé, kdo vás to obloudil, zvolal by Pavel. Kristus přece přišel na svět, aby nás spasil svou obětí! Jinak totiž člověk *ospravedlnění* nedosáhne. Naším zásadním problémem není, že bychom nevěděli, co je správné, ale že nemáme sílu to činit. Chvála Bohu za to, že k podílu na Kristově spásné *milosti* stačí pouze *víra*.

Víra, která se uplatňuje láskou. Tato věta může vyvolat dojem, že je k víře v Krista přece jen třeba ještě něco dodat. Není vlastně *láska* zákrytým termínem pro skutky zákona, vůči nimž se Pavel tolik vymezuje? Není. Jednání plynoucí ze *zákona* je totiž mechanické. Plnění zákona se vykazuje v položkách. K zákonu patří kontrolní instituce, a ty nejsou imunní vůči korupci a manipulaci. *Láska* je životní směr. V lásce je vroucnost a dynamika. Lásku nedozoruje žádný státní ani církevní úřad. Posoudit, zda naše činy vyrůstají z lásky, může jen naše svědomí – a Bůh. Činy lásky přitom nevyrůstají z obavy o spasení, ale z vděčnosti. Činy lásky jsou plodem *svobody*, kterou nám *vydobył Kristus*. Nedejme se o tuto svobodu připravit. Nikým a ničím. *Moc Duchu* má vyšší prioritu než lidská snaha dostat se do Božího království

svým nasazením. *Rozhodující je víra v Krista Ježíše!* Ta nás totiž zcela spontánně vede k *spravedlnosti*. A způsobuje, že ačkoli nepřestáváme být hříšníky, přesto se Božího soudu neděsíme. Víme totiž, že se v něm můžeme spolehnout na Kristovu *milost*. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, Zákon nás tlačí k zemi, protože nás neustále obžalovává a usvědčuje z našich vin. Snažíme se mu učinit zadost, protože máme strach z odsouzení. Ty nás zvedáš k nebi, protože naše viny zakrýváš svou milostí. Věříme, že tvá oběť vyváží všechna naše provinění. Tato víra nám dává svobodu a dovoluje žít v lásce. Amen

PÍSEŇ č. 252 Buď chválen, milý Ježíši

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, bez tvé milosti bychom propadli malomyslnosti kvůli tomu, že nedokážeme dostat tvému Zákonu, nebo bychom se zoufale a přitom marně snažili o dokonalost. Prosíme za ty, kteří se s tebou ve své zbožnosti míjejí, a místo radosti ze spásy je deptají chmurné myšlenky. Prosíme za ty, kteří se stále znovu pokoušejí naplnit ustanovení tvého Zákona a stále znovu zjišťují, že toho nejsou schopni. Prosíme za ty, z jejichž zbožnosti se už zápas o dokonalost vytratil a zbylo z ní jen pokrytectví. Děkujeme za moc Ducha, která nás naplňuje jistotou, že se na konci věků nadějeme spravedlnosti, a že se jí nemusíme bát, protože to bude spravedlnost prodchnutá tvou milostí. Obracíme se k tobě s prosbou, abys nám na ní dal podíl. Radujeme se ze svobody, do které nás uvádí víra v tebe, i z lásky, kterou v nás tato víra rozněcuje. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Cílem našeho vyučování je láska z čistého srdce, z dobrého svědomí a z upřímné víry. Od toho se někteří odchýlili a dali se na prázdné řeči. Chtějí být učiteli zákona a nechápou ani svá vlastní slova ani podstatu toho, o čem s takovou jistotou mluví. (1Tm 1, 5–7)

POŽEHNÁNÍ

Milost našeho Pána Ježíše Krista bud' s vámi.

Amen

PÍSEŇ č. 392 Z pravé víry vzchází

O PLEVELI MEZI PŠENICÍ

VSTUPNÍ SLOVA

Hospodin za mě dokončí zápas. Hospodine, tvoje milosrdenství je věčné, neopouštěj dílo vlastních rukou. (Ž 138, 8)

PÍSEŇ č. 604 Buď sláva Bohu, chvála Otci

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že sis nás v životě našel. Že jsme se ve křtu směli znovu narodit a růst pro tvé království. Nijak jsme si to nezasloužili – je to jen tvá milost, která nás zdobí touto výsadou. Jsme tu shromážděni jako tvůj lid – malí i velcí, a jako tvůj lid se spojujeme v modlitbách a chválách. Vyznáváme ti svou náchylnost podléhat hříchu, litujeme jí a prosíme o tvé odpuštění. Chválíme tě, že nás slyšíš a pomáháš nám jít za tebou, poznávat, co vede k životu, a toho se držet. Poznávat i to, co vede ke zlému a k smrti, a toho se zříct. Prosíme, abys i dnes byl přítomen svým Duchem a vlil do našich srdcí povzbuzení a posílení víry, lásky i naděje. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Proroctví Sofonjáše, 1. kapitoly, od 1. do 7. verše:

Slovo Hospodinovo, které se stalo k Sofonjášovi, synu Kúšího, syna Gedaljše, syna Amarjáše, syna Chizkijášova, za dnů judského krále Jošijáše...

PÍSEŇ č. 209 Ó slunce spravednosti

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Evangelia podle Matouše, 13. kapitoly, od 24. do 30. verše:

(Ježíš) jim předložil jiné podobenství: „S královstvím nebeským je to tak, jako když jeden člověk zasel dobré semeno na svém poli. Když však lidé spali, přišel jeho nepřítel, nasel plevel do pšenice...“

Milí bratři a sestry, milé děti, Pán Ježíš mluví v podobenství – abychom snáze pochopili, jak je to s tím, co není vidět. Mluví o nebeském království, a to není na zemi vidět – vždyť je nebeské. Ale přitom na zemi začíná, do země je zaseto jako semeno do hlíny na poli. Nebeský Bůh má k zemi takovou důvěru, že zde své království nechá vyrůstat tak bezbranně, jako je bezbranné semínko, s kterým se může všelicos stát, než vzejde a vydá úrodu. Však o tom také Ježíš mluvil v jednom svém podobenství, že některá semínka vyklovali ptáci, jiná zaschla na slunci a jiná udusilo trní. A přece i do takové nejistoty na naší zemi své království zasel. Jeho setba byla dobrá. V podobenství Ježíš říká, že jeden člověk zasel dobré semeno pšenice. Semena nebyla ani trochu plesnivá, nebo jinak nakažená, ani planá, ani s ničím jiným zaměněná.

Na začátku se tedy mluví o setbě a na konci o žních. Tam, kde jsou žně, tam je radost a naděje, výhled do dobré budoucnosti. A Ježíš mluví o žních s jistotou. Vůbec nepochybuje, a ani my nemáme pochybovat, že sklizeň bude. Nic a nikdo nezabrání, aby se dobré a zralé obilí dostalo do hospodářovy stodoly. Nic a nikdo nezabrání, aby se ti, kteří vyrostou pro Boží království, do něho dostali a byli tak v bezpečí a radosti u svého krále, Pána Ježíše Krista. V přírodě není úplně jisté, že žně budou. Co všechno se může stát od chvíle, kdy lidé na poli zasejí! – Může být příliš sucho, nebo zase záplavy, nemoc nebo oheň. Je mnoho způsobů, jak může hospodář přijít o úrodu. V přírodě to tedy jisté není, ale v životě, v lidských dějinách to jisté je: že přijde žně, kdy si Pán k sobě do nebeského království vezme ty, kteří jsou jeho a pro jeho království vyrostli. Na naší zemi Boží království roste a také doroste. I když to s ním vypadá tak jako s tím polem v podobenství.

Objevil se někdo, kdo chtěl úrodu zkazit. Ten nepřítel jednal v tajnosti a zákeřně. Kdy přišel? – Když lidé spali. Tedy v noci, pod rouškou tmy, neviditelně začal páchat svoje špatné skutky. Nikdo mu nemohl zabránit, aby udělal to, co chtěl. Mezi dobrou setbu pšeničného semena rozsel po celém poli také plevel. Obilí i plevel od té chvíle rostly

spolu na jednom poli. Pořád je to ještě podobenství o nebeském království? – Ano. I Bůh má nepřítele, který také seje a jehož setba rovněž klíčí. Po nějakou dobu se rozdíl ani nepozná. Tak dobře se nepřítel maskuje. Jeho rostliny dost dlouho budou vypadat jako rostliny pšenice. Na poli není hned vidět, co je obilí a co je plevel. Všechno to roste pohromadě a slunce svítí na všechno a déšť také zavlažuje to dobré i to špatné.

Tak to trvá až do chvíle, kdy se na pšenici začnou ukazovat klasy. Teprve tehdy, když obilí dozrává, se ukáže, že po celém poli mezi pšenicí je i plevel – setba, kterou zasel nepřítel rozsévače. Kraličtí přeložili, že ten plevel byl koukol. V jednom starším diáři pro nedělní školu je docela pěkný obrázek žlutého obilí, ve kterém tu a tam září červené kvítky koukolu. Skoro jako by tím bylo pole ještě pěknější, díky tomu koukolu. I to je dílem nepřítele, že jeho plody nás matou svou krásou. Lákají nás svou přitažlivostí, abychom je dokonce obdivovali. Ale ve skutečnosti ten plevel vůbec není nic dobrého. Prý to byly nějaké rostliny, které vypadaly podobně jako pšenice, ale byly otrávené plísní. Takový to byl jedovatý plevel.

Služebníci toho hospodáře zpozorovali, co se na poli děje, a byli tím velmi rozhořčení. Šli se zeptat: „Pane, cožpak jsi nezasel na svém poli dobré semeno? Kde se vzal plevel?“ – „To udělal nepřítel“, odpověděl jim pán. Takového má tedy jejich pán potměšilého nepřítele. Nikdo ho nezahlédl, nikdo ho nemůže obvinít z toho, co udělal. Služebníkům se jejich pán zdá docela bezbranný. Chtějí mu pomoci. Když přišel nepřítel, tak spali, ale teď jsou horliví: „Máme jít a plevel vytrhat?“ – Jenom si to představme, jaká práce by to byla. Na širém poli vytrhávat drobné rostlinky plevele. Aby to mělo smysl, musely by se vytrhnout i s kořeny. V létě je půda tvrdá a šlo by to těžko. Na poli je horko. Ale oni jsou odhodlaní – mezi dobrou pšenicí přece plevel nestrpíme!

Těm služebníkům docela rozumíme a souhlasíme s nimi. Také nás to zlobí, že se vedle ostrůvků dobrých lidí roztahují i zlí. A vadí nám to, když se objeví v církvi. A oni se objeví, protože tam Boží nepřítel zvlášť rád zasévá svá semena. Někdy se nestačíme divit, jak se mezi laskavé jednání bratří a sester najednou vetře závist, nebo sobectví, nebo pomlouvání. Copak by to nebylo dobře, aby ochotní služebníci to pole,

na kterém roste Boží království, pročistili? Aby vyhnali ty, kteří nám to tu kazí? Mnohokrát si to v církvi křesťané mysleli a myslí. A vymýšlejí, jak by tomu pročistění pomohli. Sestavují různé řády a dokonce i soudy. Anebo zase chtějí udělat tak krásnou bohoslužbu, že by tam nic špatného nemohlo zakořenit. Co na to těm horlivým služebníkům poví jejich pán?

Hospodář v podobenství je podivuhodně klidný. Zdá se, že se o pšenici vůbec nebojí. Nestrachuje se, že by ji plevel zničil. On samozřejmě vidí, že plevel ubírá pšenici vláhu, že ji někdy třeba i dusí. Ale žádné čistky a vyhazování služebníkům nedovolí. „Při trhání plevele byste vyrvali z kořenů i pšenici.“ Pán myslí především na pšenici. Ta má všechna zůstat v zemi až do konce zrání. Nikdo ji nesmí vytrhnout, i když by to bylo v dobrém úmyslu, že se přitom třeba zbavíme tří plevelů. Na to služebníci nepomysleli, že by s plevelem mohli vytrhnout i rostliny pšenice. Třeba by to ani pokaždé dobře nerozliší. A navíc, kolik by toho pošlapali! „Nechte, ať spolu roste obojí až do žně,“ nařizuje jim pán. „V čas žně řeknu žencům: Seberte nejprve plevel a svažte jej do otýpek k spálení, ale pšenici shromážděte do mé stodoly.“ Ta slova jsou nám povědomá. Tak kázal Jan Křtitel o soudu, který vykoná ten, kdo přichází za ním. „Lopata je v jeho ruce. On pročistí svůj mlat a pšenici shromáždí do sýpky, plevy však spálí ohněm neuhasitelným.“ (Mt 3, 12) Po Janovi přišel Ježíš.

Co však budou dělat služebníci? V tomto podobenství nemají mnoho na práci. Až je nám to divné. Všechno na poli si zařídí hospodář bez nich. Až přijdou žně, a to zase určuje on a nikdo jiný, tak si sám zavolá žence, aby sklízeli. Služebníci, kteří pozorovali pole a chtěli je mít čisté, těmi ženci nebudou. Anebo dnes to rozhodně ještě nevíme, kdo jimi vlastně bude. To není naše věc, kdo bude pomáhat Pánu, až přijde v poslední den a oddělí jedny lidi od druhých, tak jako se odděluje plevel od pšenice.

Tak je to tedy s královstvím nebeským. Nepřítel ho chce kazit. Horliví služebníci by z něho předčasně někoho vyhodili. Ale král má pro své království naději. Je si jist, že to, co sám zasel do lidských srdcí, dozraje a dočká se žně. A také při žni bude všechno v jeho ruce a ne v ruce nepřítele. Ježíš to může s jistotou říci, protože pánem království je on! Má vládu i nad nepřítelem – dočasně jej ještě nechává jeho rejdům, ale nebude to donekonečna. Ježíš jediný si v tom může být jistý,

protože on se s nepřítelem utkal a... nechal se jím pokořit. Nepřítel se jistě cítil být v převaze, když horliví služebníci Ježíše vydali na kříž. Pak už však nepřítel neměl žádnou zbraň. Už neměl čím bojovat. Vyžádal si Ježíšův život, a víc už nemohl. Nepřítel u Ježíšova hrobu končí. Bůh však nekončí. A v tom je podivuhodnost evangelia! Bůh vzkřísil Ježíše z mrtvých a od té doby již nic nemůže nebeské království na zemi překazit. Vzkříšený Pán vstal z hrobu, a zasel do srdcí svých učedníků dobrou setbu víry. Po této setbě se pak bude ptát, až přijde žeň. Plevel shoří, to zlé už nebude mít nárok na existenci. Ale stodoly nezůstanou prázdné. Dům v nebeském království se naplní. Pán o tom vůbec nepochybuje. My jej můžeme jen prosit, aby nás v ten den našel jako dobrou setbu, která vzešla a vydala dobré plody. Amen

MODLITBA

Pane Ježíši Kriste, děkujeme ti, že ty jsi hospodářem a pánem našeho sboru a že my nemusíme soudit. Prosíme tě, chraň nás před nástrahami toho zlého a dej, abychom se drželi tebe, který nás provedeš do svého království. Amen

PÍSEŇ č. 420 Slunce pravdy, milosti

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Ve jménu našeho Pána Ježíše Krista a po jeho příkladu se přimlouvejme za své bližní u nebeského Otce.

Pane Bože, ty jsi dobrý Otec, který vzkřísil Syna a v Synu jsi slíbil život všem, kdo se k němu obrátili o pomoc. I my jsme se obrátili a přejeme si pomoc také pro naše bližní: pro naše rodiny, příbuzné, přátele, kteří tě ještě neznají. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se!*

Přimlouváme se za křesťanskou církev na světě. Chraň ji před pyšným jednáním a před touhou po moci. Veď ke službě a milosrdenství. Dej, ať i my, kdo jsme v tomto sboru, nebereme soud nad druhými lidmi

do svých rukou, ani do svých úst, ani do svého myšlení. Voláme k tobě:
Pane, smiluj se!

Přimlouváme se za ty, kteří jsou utlačováni a trpí pro víru v Krista. Prosíme pro ně o statečnost a tvé potěšování i posilování. Kéž jsou mezi námi takoví bratři vážení a ne přehlížení. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se!*

Přimlouváme se za nemocné a trpící na těle i na duchu. Za ty, kteří nemohou pracovat, nemohou ven z nemocnice, z ústavu, protože jim po lidsku už není pomoci. Kéž jim Kristova láska, která vítězí i nad nemocí a smrtí, dodá naději a smysl pro každý den. Voláme k tobě: *Pane, smiluj se!*

Prosíme tě o víru, která má dlouhý dech, protože nás přepadá malomyslnost a netrpělivost: kdy konečně, Pane, se ukáže tvá pravda a spravedlnost? Kdy konečně zlo bude potrestáno?!

Prosíme tě o vnitřní pokoj; vždyť poslední sklizeň je v rukou tvého milovaného Syna, který je u tebe a před tebou nic zlého nemá místo. Jeho slovy se k tobě ještě takto nahlas modlíme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Nechtějte sami odplácet, milovaní, ale nechte místo pro Boží soud, neboť je psáno: „Mně pomsta, já odplatím, praví Pán.“ Ale také: „Jestliže má tvůj nepřítel hlad, nasyť ho, a má-li žízeň, dej mu pít; tím ho zahanbíš a přivedeš k lítosti.“ Nedej se přemoci zlem, ale přemáhej zlo dobrem. (Ř 12, 19–21)

POŽEHNÁNÍ

At' Hospodin ti žehná a chrání tě. At' Hospodin rozjasní nad tebou svou tvář a je ti milostiv. At' Hospodin obrátí k tobě svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 453 Když vycházíme z domu tvého

PŘESTO!

VSTUPNÍ SLOVA

Ty, kdo úpěli, Hospodin slyšel, ze všech soužení je vysvobodil. Hospodin je blízko těm, kdo jsou zkrúšeni v srdci, zachraňuje lidi, jejichž duch je zdeptán. Mnoho zla doléhá na spravedlivého, Hospodin ho však ze všeho vysvobodí. (Ž 34,18–20) Amen

PÍSEŇ č. 178 Krásná je modrá obloha

MODLITBA

Děkujeme ti, Bože a Pane všeho života, za tuto chvíli, kdy se skláníme před tebou. Otvíráme svá srdce a přinášíme ti svou modlitbu. A ty nás tady a teď slyšíš. I přes naše zadržávání, i přes naši nesoustředěnost, i přes naše četné chyby a nedostatky ty nám nasloucháš. Máš radost z každé kapky naší důvěry, kterou ti věnujeme. Jako má otec a matka u svých dětí radost z nesmělých pokusů promluvit, tak i ty máš radost z každého slůvka, kterým promlouváme k tobě. Věříme, že jsi v tuto chvíli obrátil svou pozornost také na nás zde shromážděné.

Děkujeme ti za písně, které ti dnes zpíváme. Chceme tě velebit co nejvíce. Svou chválu spojujeme s nádhernou hudbou, tebe vznešeného oslavujeme pěknými básnickými rýmy. A ty naše dobrořečení přijímáš navzdory nepodařeným tónům, stejně jako přijímáš nás navzdory falešným tónům v našich životech. Za tvou lásku tě chválíme a víme, že tě nikdy nebudeme chválit dost.

Děkujeme ti za Slovo, které nám posíláš skrze Písmo svaté. Děkujeme za spravedlnost a odpuštění, které se ve tvém jménu dnes po celém světě zvěstuje. Požehnej toto zvěstování, ať nás povzbudí a napřímí, abychom šli s novou silou a nadějí do dalších dnů. Vždyť tomu tak chtěl tvůj Syn a náš Pán, Ježíš Kristus. On s tebou žije v jednom Duchu a vládne na věky věků. Amen

ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

První čtení Písma svatého poslyšte z Evangelia podle Matouše, 11. kapitoly, od 25. do 30. verše:

V ten čas řekl Ježíš: „Velebím tě, Otče, Pane nebes i země, že jsi tyto věci skryl před moudrými a rozumnými...

PÍSEŇ č. 215 Zlatá když sluneční

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z proroctví Abakukova, 3. kapitoly, od 17. do 19. verše:

I kdyby fík nevypučel, réva nedala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav, ve chlévě dobytek nebyl, já budu jásosem oslavovat Hospodina, jásat k chvále Boha, který je má spása. Panovník Hospodin je moje síla. Učinil mé nohy hbité jako nohy laně, po posvátných návrších mi dává šlapat.

Sestry a bratři, prorok Abakuk nám před oči kreslí dva výjevy. Dva protikladné výjevy. Na jednom je zachycen naprostý krach, neúspěch a zmar. Ve druhém výjevu se zpívá jásová píseň k oslavě Boha. Nezdár – jásoť, zklamání – naděje. Jakpak to jde dohromady? Jakýpak duchovní kotrmelec, jaképak salto zde prorok v duchu vyvádí, aby se dostal z temna do jasu, od pohromy k radosti?

I kdyby fíkovník nevypučel, tato slova zaznívají v závěru Abakukova proroctví. Fíkovník, který nepučí, fíkovník, který se nemá k životu. To už je tuze zlé. Když už se ani fíkovník nemá k životu, tak to už je opravdu bída a mizérie. V jižních krajích je fíkovník naprosto běžnou rostlinou, nenáročnou a odolnou. I bez péče roste všude možně, buď jako strom, nebo jako keř. Asi něco jako náš černý bez. Vydrží toho hodně, i když ho polámete a ořežete, znova obrazí. Množí se, roste a bují, těžko ho zastavit. Zazelená se i v nepříznivých podmínkách. Když chce prorok načrtnout tu nejhorší neúrodu, mluví o suchém fíkovníku. Jen si představte tu situaci: *kdyby ani černý bez nevypučel*, pak už od přírody opravdu nelze nic očekávat.

I kdyby fíkovník nevypučel... Ať se nikdo neplete, zde se nemluví o nějaké zhoubné fíkovníkové chorobě! Abakuk básnický vrší jeden příklad za druhým, aby bylo jasné, že jde o naprosté zhroucení, o úplný výpadek všeho životodárného. ***I kdyby fíkovník nevypučel, réva nevydala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav a ve chlévech dobytek nebyl.*** Totální kolaps, rostlinná a živočišná výroba je neúspěšná, životní podmínky jsou katastrofální. Prorok ví, o čem mluví. Jeho zemí se prohnala nepřátelská vojska. Chaldejští vojáci vydrancovali judské království. Život v něm je podlomen, smrt se dotkla mnohých a mnohé citelně zasáhla. A právě všem těm, kterým se zhroutilo životní dílo, kteří přišli o domov či o blízkého člověka, všem těm, kdo s děsem hledí do budoucnosti, zpívá prorok Abakuk svou píseň. ***I kdyby fíkovník nevypučel, réva nevydala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav a ve chlévech dobytek nebyl – já budu s jásotem oslavovat Hospodina, jásat budu k chvále Boha, který je má spása.***

Vedle pohromy maluje prorok jiný výjev, výjev radosti a naděje. Abakuk má v sobě dost odvahy, aby dva protikladné a zdánlivě neslučitelné výjevy složil do jednoho obrazu. I kdyby se svět zapotácel a smrt se drala všemi dveřmi, já přesto budu oslavovat živého Boha. Vždyť naději nedává svět, naději přeci dává Bůh. Naději přivane ten zvláštní Duch, jehož nelze nikdy dostatečně zachytit. Ať už jsou životní podmínky jakékoliv, já přesto budu chválit svého Tvůrce a Spasitele. To spojení dvou protikladných výjevů do jednoho obrazu je možné díky slovíčku *přesto*. *Přesto, avšak, přeci*. Základní slova víry. Každý věřící je v sobě nosí. Na svět hledíme skrze Boží slůvko PŘESTO. Ať už jsou životní podmínky jakékoliv, já **přesto** budu chválit svého Tvůrce a Spasitele. Neboť ***Panovník Hospodin je moje síla***. Ejhle, moje síla nepramení z ničeho ve světě, a přesto mám síly dost. Pomoc mi přichází od Hospodina. ***Panovník Hospodin je moje síla. Učinil mé nohy hbité jako nohy laně, po posvátných návrších mi dává šlapat.*** Nohy hbité – uniknu před nebezpečím a zkázou, nohy šlapající po výšinách – co jiní ve světě považují za maximum, já přejdu bez pozastavení, neboť mám jiný cíl. Cíl mimo všední svět. Věřím a mám své **přesto**. Svět může být nádherně krásný, svět může být krutě ošklivý, já **přesto** svůj život zakládám na Bohu, který je jiný, je víc než tento svět.

Prorok Abakuk zpívá píseň o naději a o důvěře. Ať se děje, co se děje, já se přesto Bohu neztratím. Dnes obrátíme pozornost ještě k jinému Božímu zpěvákovi. Před více než 300 lety žil v Sasku Paul Gerhardt (1607–1676). Vzděláním byl kazatel, ale proslul jako básník. Napsal texty k desítkám písní, které se rozšířily do celého světa. Svá díla podle nich komponoval mimo jiné i Johann Sebastian Bach. V našem zpěvníku máme celkem patnáct Gerhardtových nejznámějších písní. (Zařazeny jsou i do dnešních bohoslužeb.) Zpívají je pěvecké sbory, oblíbili si je křesťané různých směrů, včetně římských katolíků. Málokterý básník tak mocně svými písněmi ovlivnil Boží lid. Jak je to možné? Odkud písně vzaly tu ohromnou působivost?

Paul Gerhardt mluvil řečí proroka Abakuka. Nemyslíme teď na hebrejštinu. Paul Gerhardt mluvil řečí Božího slova. Jeho písně jsou hluboce zakořeněné v Bibli, v jejích obrazech a hlavně v jejím poselství. Paul Gerhardt zpíval o víře, zpíval z víry. Také on na svět hleděl skrze Boží slůvko PŘESTO. Ať už jsou životní podmínky jakékoliv, já přesto budu chválit svého Tvůrce a Spasitele. Sotva by se Paul Gerhardt beze svého PŘESTO obešel. Napřed mu umírá otec, pak matka, osiří ve dvanácti letech. Dva sourozence ze tří zahubí morová epidemie. A do toho třicetiletá válka. Střední Evropa je jedním bojištěm, armády táhnou všemi směry a pustoší. Země je vyčerpaná, lidé trpí. V bédných podmínkách Gerhardt pochoval čtyři z pěti svých dětí. Vyhořelý dům, ztráta práce. Doba rozvratu a zklamání, doba velmi podobná době Abakukově. A PŘESTO...

A přesto přese všechno Boží zpěvák zpívá. ***I kdyby fíkovník nevypučel, réva nevydala výnos, selhala plodnost olivy, pole nevydala pokrm, z ohrady zmizel brav a ve chlévech dobytek nebyl, já budu s jásosem oslavovat Hospodina, jásat budu k chvále Boha, který je má spása.*** Písně Paula Gerhardta se nesou v témže duchu. Mluví se v nich o obyčejných lidských trápeních, o bolesti, samotě a nezdaru, o protivenství a smrti. A přesto je v nich obrovská důvěra. Jistota, že svět se Bohu nevymkne z rukou. Ať se děje, co se děje, já se přesto Bohu neztratím. Když ulehám i když vstávám, když pracuji i odpočívám, když se raduji a také když pláču, on mne má rád. Bude se mnou přesto, že tomu v světě zdánlivě nic nenasvědčuje. V něm máš přec svého Vládce, on řídí celý svět, s ním úzkost trvá krátce, již skončí moře béd, zpívá se

v jedné písničce (193). A tak by šlo pokračovat dalšími vybranými úryvky z písní. Svěř celý život Pánu (193). Trápení, bolesti pomáhá unést (215). Zná tisíceré cesty, jak chránit od zlého (191). V tvé smrti život přijmu (320). Z duše mizí stará tíž, když se ke mně přiblížíš (324). Ó vzhop se, duše, k chválení (553). I kdyby fikovník nevypučel, i kdyby člověka zasypaly těžkosti, Bůh otevírá cestu života. Žádný neúspěch, žádná těžkost není tak těžká, aby ji Bůh neunesl nebo aby se jí vyhýbal. Všechno na něj dolehlo, když šel Ježíš na Golgotu a nesl svůj kříž. Pro všechny zemřel a pro všechny z mrtvých vstal. A tak i při všech těch trápeních a vpádech smrti, já přesto ***budu s jáсотem oslavovat Hospodina, jásat budu k chvále Boha, který je má spása.***

Prorok Abakuk a básník Paul Gerhardt zpívali jednu a tutéž píseň. Píseň víry. Píseň, ve které se Boží moc projevuje pouhým slovíčkem: *přesto, avšak, přeci*. Potřebujeme slyšet tuto píseň. Potřebujeme zpívat tuto píseň. Slovo „přesto“ patří také do našeho slovníku víry. I kdyby ceny šly závratně nahoru a peníze došly, i kdyby se národy daly do pohybu a řádili teroristi, i kdyby došly suroviny a zeměkoule ochrnula, i kdyby se rozmohly nevyléčitelné choroby, já přesto budou doufat, že Bůh má můj život ve svých rukách. I kdyby černý bez nevypučel, i kdyby se stalo cokoliv, já přesto ***budu s jáсотem oslavovat Hospodina, jásat budu k chvále Boha, který je má spása.***

Amen

MODLITBA

Znáš naše vítězství, znáš naše prohry, Bože. I kdyby se vše převrátilo a my ve světě přišli o své dosavadní jistoty, přesto tě budeme chválit, neboť ty jsi naší pevnou oporou. Amen

PÍSEŇ č. 193 Svěř celý život Pánu (1–3. 6–7)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Nyní je čas pro přímluvné modlitby. *(K jednotlivým prosbám se můžete připojit společnou větou „Pane, smiluj se“ po slovech „k tobě voláme“.)*

Dobrý Bože, tvůj Syn nám zvěstoval tvou přízeň, kterou od nás neodejmeš. Nyní víme, že díky tobě žijeme, a žije se nám docela dobře.

Ze své sytosti a ze svého dostatku tě prosíme za hladové a trpící. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Ze své jistoty pravidelných výplat, důchodů a příspěvků tě prosíme za lidi bez peněz – za podvedené, nemajetné, zadlužené, za ožebračené živelní pohromou nebo válkou. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Ze země plných obchodů, elektrické sítě a sjízdných cest tě prosíme za lidi, kterým špatné podmínky neumožňují rozvinout vlastní nadání. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Z obcí a měst se školkami a školami tě prosíme za děti, které kvůli práci, předsudkům, chudobě či vzdálenosti do žádné školy chodit nemohou. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Z prostředí svobody tě prosíme za lidi pronásledované kvůli své víře a svým názorům. Z mírových poměrů tě prosíme za lidi na územích, kde se bojuje. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Ze svého křehkého života tě prosíme za nemocné, zesláblé a umírající. Ze své touhy po pomoci tě prosíme o otevřené cesty, jimiž se pomoc dostane potřebným. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Ze sborového společenství tě prosíme za ty, kdo jsou nyní vzdáleni – na cestách, na lůžku, v pochybnostech. Těšíme se na shledání. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Ze světla pravdy tě prosíme za lidi hledající a za lidi bloudící. Ze svého štěstí, že jsme – a navždy zůstaneme – tvými milovanými dětmi, prosíme za lidi nešťastné a nemilované. *(K tobě voláme: Pane, smiluj se.)*

Mnoho jsme dostali, Bože. Co nám chybí ke svatému životu, doplň ty sám. Slyš společnou modlitbu svých dětí. Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Jsem jist, že ani smrt ani život, ani andělé ani mocnosti, ani přítomnost ani budoucnost, ani žádná moc, ani výšiny ani hlubiny, ani co jiného v celém tvorstvu nedokáže nás odloučit od lásky Boží, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu. (Ř 8, 38–39)

POŽEHNÁNÍ

Tobě ať Hospodin žehná a ochraňuje tě.

Nad tebou ať Hospodin rozjasní svou tvář a je ti milostiv, k tobě ať Hospodin obrátí svou tvář a obdaří tě pokojem. Amen

PÍSEŇ č. 324 Pane, ty jsi hoden chvály

BOHATÍ, VELMI BOHATÍ

VSTUPNÍ SLOVA

*Jaké dobro, jaké blaho tam, kde bratří bydlí svorně! Jako
výborný olej na hlavě, jenž kane na vous, na vous Áronovi, kane
mu na výstřih roucha. Jak chermónská rosa, která kane na
sijónské hory. Tam udílí Hospodin své požehnání, život navěky.
Haleluja! (Ž 133) Amen*

PÍSEŇ č. 638 Díky za toto krásné ráno (nebo č. 482 Jak rozkošné a milé)

MODLITBA

Pane Bože, přicházíme před tebe jako chudáci. Nemůžeme ti dát ani zlato, ani drahokamy, nemůžeme tě pozvat na chutný oběd, ani ti přichystat překvapení. Nemůžeme ti ani přát to, co si sami tolik přejeme: dobré zdraví a dlouhý život.

Nemáme nic vzácného, co bychom ti dali.

A tak ti nabízíme sami sebe. Své obyčejné životy. Dáváme ti, milý Bože, svou lásku. Máme tě rádi, neboť stále na nás myslíš a pomáháš nám.

Přicházíme před tebe a dělíme se s tebou o svou obyčejnou radost – o radost z drobných úspěchů uplynulých dnů, o radost z příjemných setkání. Dělíme se s tebou o radost z pokojných chvil, z klidného spánku, z prostřeného stolu, ze slunečného dne.

Radujeme se, že ještě není všem dnům konec. Těšíme se, že budeš s námi pořád a my ještě mnohokrát objevíme tvé požehnání.

Prosíme tě, prodchni nás nyní svým Duchem, ať vidíme tento náš svět a tyto naše životy jako místo, kam přichází tvé království.

O to tě prosíme jako Ježíšovi učedníci a učednice, kteří tě touží poznat víc. Tobě buď sláva napořád. Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení Písma svatého je z Evangelia podle Marka, 12. kapitoly, od 41. do 44. verše:

(Ježíš) si sedl naproti chrámové pokladnici a díval se...

PÍSEŇ č. 433 Otče náš, milý Pane

KÁZÁNÍ

Druhé čtení Písma svatého, které je i základem kázání, je z Prvního listu apoštola Pavla Korintským, 1. kapitoly, od 4. do 9. verše:

Stále za vás Bohu děkuji pro milost Boží, která vám byla dána v Kristu Ježíši; on vás obohatil ve všem, v každém slovu i v každém poznání. Neboť svědectví o Kristu bylo mezi vámi potvrzeno, takže nejste pozadu v žádném daru milosti a čekáte, až se zjeví náš Pán Ježíš Kristus. On vám bude oporou až do konce, abyste v onen den našeho Pána Ježíše Krista nebyli obviněni. Věrný je Bůh, který vás povolal do společenství se svým Synem, naším Pánem Ježíšem Kristem.

Jste chudí? Nebo jste bohatí? Jednoduchá otázka. Chudoba či bohatství? Jednoduchá otázka, nikoli však jednoduchá odpověď. Co o sobě řeknete vy sami, sestry a bratři? „No chudí zrovna nejsme, jsou mnohem chudší. Ovšem bohatí také úplně nejsme.“ Tak co jsme: chudí, nebo bohatí, nebo někde mezi?

Jste chudí? Nebo jste bohatí? Jednoduchá otázka, která přichází na přetřes i v dopise, který apoštol Pavel adresoval křesťanům do Korintu. Korint bylo významné město – veliké, živé, pestré, město přístavní. Obchod v něm vzkvétal, a kdo měl peníze, tomu se v něm nežilo špatně. Ostatně, na tom se podnes zas až tak moc nezměnilo. No a v Korintě poměrně rychle vyrostl křesťanský sbor. Společenství křesťanů bylo stejné jako jejich domovské město – veliké, živé, pestré. Směsice lidí různého původu, vzdělání, společenského postavení se scházela k nedělním bohoslužbám. Urozené rodiny vedle jedinců z neuspořádaných poměrů. Bohatí obchodníci vedle nádeníků, co trou bídu s nouzí. Svobodní lidé vedle otroků. Moudří písmáci vedle negramotných prostáčků. Lidé po generace zakořenění ve víře v biblického Boha a vedle nich čerství obrátcenci, kteří ještě nedávno podkuřovali kadidlem všelijakým božstvům v pohanských svatyních.

Tihle lidé jsou tam spolu. Co o nich řekneme? Jsou chudí, nebo jsou bohatí?

Apoštol Pavel má jasno. ***Stále za vás Bohu děkuji pro milost Boží, která vám byla dána v Kristu Ježíši; on vás obohatil ve všem, v každém slovu i v každém poznání.*** Slyšeli jste? ***On vás obohatil ve všem.*** Byli jste zbohateni, milí Korintšané. Vy, křesťané namíchaní odevšad, sdílíte veliké bohatství. Bohatství od Boha. Nejste chudáci, jste bohatí díky Bohu. (Tak jsme o tom i zpívali – Ó milý Duchu svatý, jenž jsi v darech bohatý. EZ 433) ***On vás obohatil ve všem,*** píše apoštol. Bůh bohatý na život je mezi vámi a vy čerpáte z jeho bohatství.

Zvláštní představa. Církev jako místo všelikého bohatství. Kostel jako pokladnice. Vy dobře víte, že pokud se mluví v církvi o bohatství, rozhodně se nemyslí na peníze a na majetek. Odkud jinak by se vzalo úsloví, že je někdo chudý jako kostelní myš? Mluvíme-li o bohatství, je zapotřebí dodat, o jakém. Čím jsou křesťané v Korintu bohatí, v jaké oblasti jim nehrozí chudoba? I v tom má apoštol Pavel jasno: ***On vás obohatil ve všem, v každém slovu i v každém poznání. Nebot' svědectví o Kristu bylo mezi vámi potvrzeno, takže nejste pozadu v žádném daru.***

Korintské bohatství stručně řečeno spočívá v evangeliu. Jste bohatí ve slovu, rozumějme ve slovu moudrosti. Jste bohatí v poznání, rozumějme v poznání Boha, v poznání lásky coby základu života. Chudák, kdo se musí v životě obejít bez moudrých slov. Chudák, kdo nepoznal, že láska je nejpevnější základ života. V Korintě se scházejí každou neděli křesťané k bohoslužbě a společně čerpají z Boží přízně. Bůh se od nás neodvrátil, je na naší straně, je nám nakloněn. Vždyť Ježíš nám přiblížil své království. Ke Kristu, k jeho moudrosti, k jeho solidaritě, k jeho obětavé lásce, k jeho slibnému vzkříšení obracíme svou pozornost. ***Svědectví o Kristu bylo mezi vámi potvrzeno, takže nejste pozadu v žádném daru.***

Stručně řečeno spočívá korintské bohatství v evangeliu. I naše bohatství* spočívá v evangeliu. Když reformátoři hledali vhodný přívlastek pro církev, pro církev obnovenou, přiklonili se k názvu evangelická církev. Církev založena na evangeliu. Na dobrém svědectví o Kristu a o Božím království. Znáte snad nějaký vydatnější zdroj radosti, odpuštění, naděje a života? ***Svědectví o Kristu bylo mezi vámi***

potvrzeno. Tehdy v Řecku v Korintě, dnes u nás v České republice i zde u nás v....*

Početné, pestré a živé bylo korintské společenství křesťanů. I naše sbory jsou pestré. Poskládané z různých lidí. Mladí a staří, majetní i nemajetní, šikovní i neobratní. Jsme bohatí, nebo chudí? Odpověď nenajdeme při pohledu do peněženky. Nenašla ji tam ani chudobná vdova z prvního čtení. Do chrámové sbírky dala vše, co měla. O její obětavosti se nevypráví, aby nás zahanbila a my v církvi se stali obětavějšími. Ne, ta vdova si je vědoma obrovského bohatství, které se nachází ve společenství Božího lidu. Víme o něm my? Co se nám nabízí, když jsme spolu? Když jsme spolu, když vytváříme společenství, tehdy jsme bohatí. *On vás obohatil ve všem. Vás, společenství, komunitu, lid Boží.*

Jak se pozná bohatá země? Nespočívá to nejdůležitější bohatství v lidských vztazích? Když je mezi lidmi slušnost, poctivost, sounáležitost. Když se dodržují smlouvy, prosazuje právo, když pořádná práce je pořádně odměněna. Běda těm, kdo slušnost a úctu k právu ničí. Jsou země, které mají obrovské přírodní bohatství, a přeci se v nich žije bídně. Mezilidská, strukturální chudoba. (Rusko, Afrika – zřejmě byste tam nechtěli bydlet. To raději ve Švýcarsku bez surovinových zdrojů, zato se solidními mezilidskými vztahy.) Záleží na tom, co je v lidech. Věděl to i apoštol. ***Svědectví o Kristu bylo mezi vámi potvrzeno, takže nejste pozadu v žádném daru.*** V žádném daru, v žádném duchovním daru, v žádném daru milosti nejste pozadu. Jste lidé rozmanití, různí, každý má své vlastní nadání a navzájem se doplňujete. Jste obdařeni a máte možnost své dary spolu sdílet. Kristus vás učí lásce, abyste spolu dokázali být a navzájem se obohacovat. Boží bohatství k vám přichází skrze bližní. Proto chudá vdova v chrámě odevzdala svůj dar. Věděla, že bude obohacena jinde, odjinud, ne z vlastních sil a zdrojů. Je přeci součástí Božího lidu. (V žalmu 133, když bratři žijí svorně, je to přirovnáno výbornému, drahocennému oleji. Bohatství se nachází ve společenství.) I v tom je kus evangelia: Já nemusím mít všechno. Jsou zde i druzí se svými dary. Nemusím umět hrát na varhany, nemusím umět vést účetnictví, nemusím umět spravovat elektriku či péct dobré koláče. Jsou zde druzí se svými dary. Oni jsou mým bohatstvím.

Začínali jsme otázkou, zdali jsme bohatí. Odpověď zněla, že ano. Ano, díky Bohu jsme bohatí. On nám dopřává vše potřebné k životu. Když tedy takto rozpoznáváme své bohatství, sluší se za ně poděkovat. Nešťastní bohatí, kteří nejsou vděční. K čemu jim jejich bohatství je, když jim nedá radost. To i ta chudá vdova je na tom lépe. Nemá peníze, zato má radost, má píseň díky na rtech, kolem bratry a sestry, jimž důvěřuje. Vrátime se tedy na závěr k tomu, čím apoštol Pavel začal: ***Stále za vás Bohu děkuji pro milost Boží, která vám byla dána v Kristu Ježíši.*** Anebo po našem: *radujme se vždy společně, vzdávající chválu vděčně.* Amen

(* Na označených místech lze doplnit podle příslušného místa shromáždění, např. *poličské bohatství a v Poličce.*)

MODLITBA

Štědrý Bože, nešetřil jsi na nás. V lásce jsi přišel za námi rozdělit se o život. A ani dnes na nás nešetříš a ve svém Duchu nám bohatě dopřáváš dary pokoje, lásky a důvěry. Děkujeme. Amen

PÍSEŇ č. 397 Radujme se vždy společně (v. 1–4 a 11–13)

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Pane Bože, bohatstvím své lásky proměňuješ svět, aby v něm nevládla nenávist a neštěstí. Proto ti s důvěrou přinášíme své prosby. Prosíme za naše chyby a provinění, aby už nikomu neublížovaly, aby došly odpuštění u tebe i u lidí.

Prosíme za upřímné modlitby, ať v nich s nikým nesoutěžíme, ať se cele vkládáme do tvých rukou.

Prosíme za tvou církev po celé zemi, ať pečlivě naslouchá tvému poselství, ať nápaditě předává evangelium a v tom všem ať směle čerpá z bohatství darů tvého svatého Ducha.

Prosíme za moudrost ke správným činům, za moudrost ke správným slovům, za moudrost ke správným rozhodnutím.

Prosíme za dobré počasí, ať se daří našim polím a zahradám a my netrpíme nouzí.

Prosíme za nemocné a raněné, aby se pro ně vždy našla dobré péče a jejich bolesti aby ustoupily.

Prosíme za staré a osamělé, aby v těžkých chvílích nebyli sami, aby se jim dostalo potřebné pomoci a pozornosti.

Prosíme za děti a mládež, ať jsou chráněni před zlem, ať jsou moudře vzděláváni a vychováváni, ať z nich vyrostou lidé přímí a milosrdní.

Prosíme za ty, kdo jsou v plné síle uprostřed života, aby své schopnosti uplatnili druhým k užítku, aby uměli své dovednosti a nápady sdílet.

Prosíme za všechny, které máme rádi, ať se jim nestane nic zlého, ať se spolu po dlouhý čas radujeme ze tvých darů.

Prosíme za vyslyšení nevyslovených proseb svých bratrů a sester. Vždyť si přece nejsme cizí, jsme jednou rodinou.

Jako tvé děti k tobě společně voláme: Otče náš ... Amen

POSLÁNÍ

*Pouštěj svůj chléb po vodě, po mnoha dnech se s ním shledáš.
Rozdej svůj díl mezi sedm, ba i osm, nevíš, co zlého se na zemi
stane. Jestliže mraky se naplní, spustí se na zemi déšť; jestliže
strom padne k jihu či na sever, zůstane na místě, kam padl. (Kaz
11, 1nn)*

POŽEHNÁNÍ

Ať ti Hospodin žehná a ochraňuje tě.

Ať Hospodin nad tebou rozjasní svůj obličej a je k tobě laskavý.

*Ať Hospodin obrátí k tobě tvůj obličej a zahrne tě pokojem.
Amen*

PÍSEŇ č. 485 I když se rozcházíme

PÁN MOCNÝ A BLÍZKÝ

VSTUPNÍ SLOVA

Milé sestry, milí bratři, vítejte v tomto nedělním shromáždění. Přijměte apoštolský pozdrav: *Milost vám a pokoj od Boha Otce našeho a Pána Ježíše Krista!* Amen

Neboj se, červíčku Jákobův, hrstko Izraelova lidu. Já jsem tvá pomoc, je výrok Hospodinův, tvůj vykupitel je Svatý Izraele. (Iz 41, 14)

PÍSEŇ č. 606 Ať zazní chvála

MODLITBA

Náš milostivý nebeský Otče, děkujeme za to, že jsme mohli vstát a vyrazit sem. Děkujeme za blízké lidi, za jejich úsměvy a laskavá slova, za setkání, na která se smíme těšit. Děkujeme, že svou milostí mocně působíš proti silám hříchu, které trhají a rozleptávají, a tvoříš společenství. Proto se tady a po celém světě mohou shromažďovat lidé nejrůznějších povah i obdarování a společně ti vzdávat chválu a čest. Dáváš se, Pane, nalézt, kde bychom tě vůbec nečekali; tam, kde nás zmáhá nejistota a strach, kde opakujeme staré chyby a zakoušíme nová zklamání. Prosíme o tvou přítomnost i pro tyto chvíle. Tobě, náš Pane, nemusíme dlouze líčit, co nás trápí a zbavuje sil i radosti, s čím si nevíme rady. Prosíme tě, skloň se k nám! Svým odpuštěním z nás sejmi tíži našich selhání. Očisti od všeho zlého, co zapleveluje naše srdce i mysl. Otevři nám svatá Písma, ať z nich můžeme zaslechnout evangelium – jako dobrou zprávu, která je pro nás, která se týká i každého z nás. Daruj nám svého Ducha, ať nás učí chodit po tvých cestách přímo a bez uhýbání. A buď na těch cestách s námi. O to tě prosíme ve jménu Ježíše Krista! Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma je z žalmu 77., od verše 14. do 21.:

Bože, tvá cesta je svatá...

PÍSEŇ č. 631 Nám pomoz, Pane milý

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova z Evangelia podle Matouše, 14. kapitoly, od 22. do 33. verše:

Hned nato přiměl Ježíš učedníky, aby vstoupili na loď a jeli před ním na druhý břeh...

Milé sestry, milí bratři, Ježíš v dnešním vyprávění zjevuje svoji slávu, slávu Božího Syna. Ovšem je to zjevení paradoxní. Děje se v noci, v temnotě, na rozbouřeném moři, v rizikové situaci. A jen pro učedníky. Nikdo jiný tu není a ani být nemůže. Když čteme o chůzi po moři, můžeme klidně nechat stranou všechny spekulace o tom, jak to ten Nazaretský asi udělal. A mají se nám vybavit starozákonní svědectví o Hospodinu.

To před Bohem Izraele se vody svíjely v křeči. Jeho cesta šla mořem, když vysvobozoval svůj lid. Ježíš se po moři taky neprochází jen tak z dlouhé chvíle – jde na pomoc svým učedníkům, kteří už jsou u konce s dechem.

Ježíš, Boží Syn a jeho církvev. Jak to tam s církví vypadá? Docela dramaticky. I když je to mezi učedníky samý rybář, takže by teoreticky měli být na moři jako doma, není jim to v tuhle chvíli nic platné. Nastávají v životě situace, kdy si člověk nevystačí s letitými zkušenostmi ani s veškerým svým umem, s tím, co se naučil.

Přitom ještě před pár hodinami bylo všechno jinak. Učedníci zažili něco nevídaného: nasycení velikého zástupu. Cítili se šťastní a užiteční v radostném společenství! Není divu, že se jim potom vůbec nechtělo vstoupit na loď a vyplout na moře. Ale Ježíš je k tomu přiměl. Byl totiž čas vyrazit.

Tak to přece v životě chodí, že ani ty nejkrásnější a nejslavnostnější okamžiky netrvají věčně, nelze je donekonečna prodlužovat. Následují všední dny a všední starosti, kdy to nejednou zas taková sláva není. Může jít i do tuhého. Místo veselé společnosti najednou samota, místo bezpečí na břehu náhle rozhoupaná loďka na

moři, velmi nejistá opora pod nohama. Chvilé, kdy jako by se v životě všechno rozkymácelo a nic nejde tak, jak by mělo. Ať člověk vesluje, jak chce, ať se snaží sebevíc, nic se nehýbe dopředu.

Situace, kterou ze života církve a sborů asi docela dobře známe. Vymýšlejí se různé akce a projekty, zkouší se nové postupy, přebírají se osvědčené recepty ze zahraničních církví, pořádají se besedy a konference o tom, co a jak bychom měli dělat – a stejně se v některých zásadních věcech, jako je například misie, nemůžeme hnout z místa.

Nasycený zástup byl propuštěn, Ježíš opět nevyužil své popularity a vzrušených nálad davu. Nepostavil se do čela zástupu, jak možná učedníci čekali. Naopak, odešel na horu, aby byl sám a mohl se modlit. A učedníci si teď musí na moři poradit sami. A nemají to jednoduché. Od jednoho břehu se vzdálili a ke druhému ne a ne se dostat. Čelí vytrvalému odporu živelů. Jejich lodička je doslova „trápena“ vlnami a vítr je jim „nepřátelský“. A svítání na sebe stále nechává čekat, noc je pořádně temná.

Tohle není jen nepříznivá povětrnostní situace. Evangelista naznačuje problémy a nesnáze, kterým křesťané ve svém životě víry čelili, čelí a budou na ně v různých podobách narážet i nadále. Například poměrně rozšířený nezáměr a lhostejnost vůči všemu, co nějak souvisí s křesťanskou vírou a církví, různé bariéry, bariéry, přes které se často neumíme dostat.

Učedníci sami na moři. A pak se v dálce v temnotě cosi objeví a míří to přímo k lodi. Vyprávění nabývá skoro strašidelné rysy. A řecký text tenhle dojem ještě podtrhuje: doslova v něm stojí „v době čtvrté noční hlídky“. Čas, kdy už noc trvá hrozně dlouho, ale úsvit ještě nepřichází. Doba, kdy je únava největší. Tenhle časový údaj by se prý dal srovnat s tím, jak v naší kultuře vnímáme půlnoc. Hodina rozhodující lhůty, hodina duchů a strašidel.

Známe to z našich pohádek: Popelka se musí do půlnoci ztratit z královského plesu, protože pak kouzlo pomine a ji by nachytali v ušmudlané sukýnce a v dřevákách. A když jde Honza nocovat do strašidelného mlýna nebo začarované hospody, právě o půlnoci tam začne pěkná rotyka!

Pokud by tedy časový údaj v evangelijním vyprávění měl podobný význam, pak lépe pochopíme, proč se učedníci tak vyděsili.

Jak taky mohli chudáci tušit, že je to jejich Pán! Jde k nim Ježíš, ale oni vidí nejdřív jen přízrak nebo „obludu“, jak příznačně přeložili Kraličtí. Vlny, víchr, temnota, totální vyčerpání, a teď se k nim ještě něco blíží. To už bylo trochu moc. A tak křičeli hrůzou. Dokud na ně Ježíš nepromluvil.

Když ten příběh čteme takhle hezky ve dne, v suchu a na pevné zemi, působí jako zajímavá beletrie. Ale možná by si někdo z nás vzpomněl na situaci, kdy mu taky teklo do bot, kdy ho natolik skřípnul strach a sevřela tíseň, že nebyl schopen ani pořádně vnímat a přemýšlet; a nerozpoznal pomoc, i když už se k němu blížila. Ten příběh však není pohádka ani horor, ale výpověď o tom, jak to s církví, jak to s námi, někdy vypadá.

A hlavně je svědectvím o tom, že ačkoli vlny dorážejí a tma je hustá k neproniknutí, náš Pán už se blíží. Na cestě k nám ho nezadrží žádný víchr, žádná bouře, žádná temnota, ani nejzuřivější řádění zla. Nezastaví ho ani naše nepřipravenost, nechápavost, nestatečnost a zapomnětlivost.

„Buďte dobré myslí, jsem to já, nebojte se!“ Až Ježíšovo slovo prosvětlí temnou chvíli strachu. Ale přece jen si ještě museli učedníci zvykat na novou situaci. To je náš Pán! Ale může to být skutečně on? Po prožitém stresu, jak už to tak bývá, si stále nebyli jistí, co se vlastně děje. Petr se však odhodlal k činu: „Pane, jsi-li to ty, poruč mi, ať přijdu k tobě po vodách.“ Rozhodnutí víry. Ježíš na to: „Tak pojď!“ První krůčky se vydařily, jenže pak se Petr zřejmě víc než na Ježíše soustředil na to hrozné povětrí, na nebezpečí, které hrozí – a už se plácal ve vodě!

Sestry a bratři, těžko se v životě vyhneme situacím, kdy se v tom budeme doslova plácat, těžko utečeme všem rizikům a nebezpečím. O to důležitější je Petrův výkřik: „Pane, zachraň mne!“ Takhle a ne jinak je třeba volat v těch chvílích, kdy jako by se nad člověkem zavírala voda. A Ježíš hned zareagoval. Nejdřív uchoпил učedníka za ruku a vytáhnul ho z vody! Až potom následovala otázka s trochou zklamání.

Pán Bůh našťestí pro nás nejdřív pomáhá a vysvobozuje, a až potom vede k sebereflexi a pokání. Nejdříve je tu Boží podaná ruka – bez výčitek, podmínek a rychlých soudů. I když pokus nedopadl nijak slavně, přece Petr udělal dobře, že zašel dál než ostatní. Protože právě v těch okamžicích nebezpečí, kdy se začal nořit do vln a volat, rozpoznal

v Ježíšovi svého Zachránce. Právě tehdy zakusil, že Nazaretský není jen Učitel, ale také Pán a Spasitel. Amen

MODLITBA

Pane, děkujeme, že i ve chvílích, kdy vítr ostře vane proti nám a zmáhá nás únava, můžeme hledat novou sílu a naději ve tvém evangeliu. Pomoz nám vidět a vděčně přijímat všechna znamení tvé lásky a blízkosti. Amen

PÍSEŇ č. 200 V tvé síle, Pane Bože můj

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Bože mnohého slitování, prosíme, pomáhej křesťanům v naší zemi i po všem světě následovat cestu Ježíšovu, nabízet skutky lásky jako alternativu k sobecké chamtivosti, nabízet evangelium jako východisko z bludných kruhů prázdnoty a beznaděje. Ved' nás k pravé bázni, k respektu vůči tvému Slovu, abychom se nedali spoutat strachem z lidí. Voláme k tobě za všechny, kteří zaslechli pozvání k víře a zatoužili po tvé milosti, aby se vděčně chopili tvé ruky a nenechali se odradit žádnými nesnázemi. Voláme k tobě za ty, kteří se pro víru v Krista dostali do nebezpečí, jsou na útěku nebo ve vězení a nemají potuchy, co s nimi bude dál. Zachovej je v důvěře a naději. Voláme k tobě za všechny churavé, zesláblé, postižené, za pacienty nemocnic a léčeben, za bezradné a vyděšené, aby v tvé milosti našli sílu, trpělivost, nový pocit bezpečí. Voláme k tobě, Pane, za ty, kteří už se modlit nedokážou, za všechny, jejichž hlas utichl a mysl je zastřena, za umírající a za lidi zdrcené žalem. Buď jim světlem a oporou. Voláme k tobě za lidi, kteří se cítí být na vrcholu sil a možností, za všechny ve významných úradech a zodpovědných pozicích, aby je přijali jako poslání a příležitost ke službě bližním. Pane, smiluj se!

Přijmi nás, když k tobě v naději tvých dětí společně voláme: Otče náš... Amen

POSLÁNÍ

Odhodlaně se tedy připravte ve své mysli, buďte střízliví a celou svou nadějí upněte k milosti, která k vám přichází ve zjevení Ježíše Krista. (1P 1, 13)

POŽEHNÁNÍ

Sám Pán pokoje ať vám uděluje pokoj vždycky a všude. Pán se všemi vámi! *Amen*

PÍSEŇ č. 183 K tobě oči pozvedáme

PŘED KRISTEM JSME SI VŠICHNI ROVNI

VSTUPNÍ SLOVA

Milé sestry, milí bratři, přijměte apoštolský pozdrav:

Milost vám a pokoj od toho, který jest a který byl a který přichází, a od Ježíše Krista, věrného svědka, prvorozeného z mrtvých a vládce králů země! Amen

Hospodin je zdeptanému nedobytným hradem, v dobách soužení je hradem nedobytným. V tebe nechť doufají, kdo znají tvé jméno. Vždyť ty, kdo se dotazují po tvé vůli, neopouštíš, Hospodine. Pějte žalmy Hospodinu, který na Sijónu trůní, oznamujte mezi lidmi jeho skutky. (Ž 9,10–12)

PÍSEŇ č. 72 Svě, Bože, soudy dávej Králi (1–5)

MODLITBA

Náš Bože a Spasiteli, svým příchodem prokazuješ, že se neměníš ve svém milosrdenství a věrnosti. Neměníš se, ale sám proměňuješ – lidská srdce i směr našich cest. Jen díky tobě svět není pouze dějištěm nekonečného zápasu o místo na výsluní, ale také místem, kde se může dařit přátelství, soucitu a solidaritě, vzájemné lásce. Děkujeme za církev, za dnešní shromáždění, za naději, že i v čase chladu a dlouhých nocí budeme moci prožít a přijmout něco, co nás zahřeje a potěší a naplní světlem radosti. Myslíme i na sousední sbory a farnosti, na křesťany, kteří se k tobě obracejí spolu s námi. Prosíme i za ně o tvé požehnání, o přítomnost tvého Ducha. Před tvou tváří vyznáváme, že se často vzpíráme tvé proměňující moci. Spíš než tvým Slovem se řídíme vlastními touhami a scházíme pak tam, kde nás čekají a potřebují. Pane, smiluj se nad námi! Daruj nám otevřené, chápavé srdce, aby se nám slova Bible stala živým svědectvím, pramenem moudrosti a povzbuzení. Ať si opět uvědomíme, že nejsme a nebudeme sami, protože ty jsi v Kristu skutečně Bůh s námi a pro nás! Amen

ČTENÍ PÍSMÁ SVATÉHO

První čtení z Písma je ze Třetí knihy Mojžíšovy, 19. kapitoly, od 15. do 18. verše:

Nedopustíte se bezprávi při soudu. Nebudeš nadřizovat nemajetnému ani brát ohled na mocného; budeš soudit svého bližního spravedlivě...

PÍSEŇ č. 378 Bože, jenž jsi v nebesích

KÁZÁNÍ

Základem kázání jsou slova z Jakubovy epištoly, z 2. kapitoly verše 1. až 13.:

Bratří moji, jestliže věříte v Ježíše Krista, našeho Pána slávy, nesmíte dělat rozdíly mezi lidmi! Do vašeho shromáždění přijde třeba muž se zlatým prstenem a v nádherném oděvu. Přijde také chudák v ošumělých šatech. A vy věnujete svou pozornost...

Milé sestry, milí bratři, slávy Pán přichází! A jestliže věříte v Ježíše Krista, našeho Pána slávy, co z toho vyplývá? Jedna z těch věcí zazní v tomto kázání. Jakub nejdříve vyjasní, komu se snaží promluvit do duše a do srdce: píše věřícím, tedy těm, kteří Ježíše Krista vyznávají a spolu s celou církví očekávají jeho příchod. A v této víře pak také přijímají Ježíšův žebříček hodnot. Chápou jeho priority, považují za dobré to, co pokládal za správné Nazaretský. Jakub se nemíní rozčilovat nad nepořádky ve společnosti a bédovat, jak to v tom nešťastném světě vypadá. Jde mu především o společenství těch, kteří uvěřili, že ukřižovaný a vzkříšený Ježíš je přicházejícím Pánem, jehož slovo by mělo v církvi rozhodovat. Ve své epištole poukazuje na konkrétní důsledky a projevy této víry, tohoto očekávání.

V této kapitole je to téma, které Jakubovi evidentně velice leželo na srdci: stranění určitým lidem, nadřizování, protekce, a s tím i škatulkování a odsuzování. Tyhle jevy a s nimi související křivdy a nespravedlnosti se nedaří odstranit ani v moderní demokratické společnosti. Existuje tohle „stranění“ i v církvi?

Následující epizodu s boháčem a chudákem ve shromáždění líčí Jakub celou v podmiňovacím způsobu, což ekumenický překlad naznačuje slovem „třeba“. Takže je to vlastně jen hypotetická situace. Nestalo se to doopravdy. Opravdu nestalo? Tak proč o tom Jakub mluví? Asi musel mít přece jen nějaké zkušenosti.

Boháč a chudák. Ten bohatý muž je skutečně „pan Někdo“! Doslova „zlatoprstý“. On nemá jen nějaký prsten, on je do toho prstenu oblečený! A k tomu skvostné roucho. Muž, který dává okázale najevo, že fakt má prachy. Existují významní lidé, na kterých to nikdo na první pohled nepozná. Ale na tomhle ano! A bratři a sestry ho začnou obskakovat. Připraví rychle čestnou lóži, přinesou polštářek. Můžeme se jim divit, když jejich modlitebna už nutně potřebuje opravu? Jen za to, co má ten muž na ruce, by se dala postavit nová!

A pak vstoupí chudák. Jeho šaty nejsou jen ošumělé, ale i špinavé. A vzbudí daleko méně nadšení než boháč. „Hele, ty se postav támhle do kouta, ať tě radši není moc vidět. Nebo si mi sedni tady pod nohy, jinde pro tebe místo není.“ Dvě velmi rozdílné reakce. Po lidsku snad i pochopitelné, ale v Božích očích špatné. Protože soudily a roztrídily. Jednoho jen utvrdily v jeho namyšlenosti a druhého srazily ještě hloub, než byl předtím.

Jakub nás tu vede i k tomu, abychom si uvědomili své vlastní reakce, často podvědomé. Co to s námi udělá, když se setkáme s viditelným úspěchem a bohatstvím? A co pocítíme, když narazíme na ještě viditelnější bídu a ubohost? Jak zareagujeme? Fascinace majetkem a mocí zajisté znamená nemalé pokušení.

Jakub k tomu poví: „Z pohledu Božího království fascinace bohatstvím ztrácí smysl! Právě chudáky Bůh přece vyvolil, aby byli bohatí ve víře a stali se dědici království!“ Když Ježíš blahoslaví chudé, neoslavuje chudobu. Zaslíbuj, že ti, kteří v tomto životě o všechno přišli a zůstaly jim jen oči pro pláč, v tom budoucím věku nevyjdou naprázdno. Pán Bůh se jich zastane, takže první budou poslední a poslední první. Proto nemá smysl nechat se fascinovat pompou a oslnivým, mámvivým leskem věcí, ze kterých na věčnosti nezbude vůbec nic!

Bůh vyvoluje slabé, aby zahanbil silné. Vyvoluje chudé a opovržené, aby uvěřili a našli v Kristu veškeré své bohatství, radost

i naději, poklad, který už jim nikdy nikdo nevezme. Takto jedná Bůh. Jistě i ten boháč má být přijat vlídně, i on se ve víře stává vyvoleným dědicem Království. Ale naprosto stejné úcty se má dostat i tomu chudákovi v ošumělých šatech.

Když Jakub vytýká „Vy jste však ponížili chudého“, používá výraz, který může také znamenat „určit hodnotu.“ Vy jste toho chudáka ohodnotili a došli jste k tomu, že jeho hodnota je velmi nízká. Pocit ztráty vlastní hodnoty. To je vážný problém, s nímž se nemajetní lidé potýkají. Ten pocit sám je možná horší přítěží, než materiální a jiné starosti, které je trápí. A nezápasí s tím jen chudí, ale také mnozí staří a nemocní, upoutaní na lůžko a odkázaní na pomoc druhých. Často potřebují povzbudit a ujistit o vlastní hodnotě. Takovou vzpruhou může být i krátká návštěva a chvíle tichého sdílení. Jako křesťané bychom měli svým jednáním lidem dosvědčovat právě jejich jedinečnou hodnotu a důstojnost. I tento čas je k tomu dobrou příležitostí.

Garantem jedinečnosti každé lidské bytosti zůstává Bůh. Tahle otázka nikdy není jen akademická. Kdykoli a kdekoli se řeší, týká se i nás. Náš nebeský Otec chrání i naši důstojnost a jedinečnost, na které nemůže nic změnit ani nemoc a stáří ani chudoba.

Proto by ve společenství křesťanů nemělo panovat jakékoli nadřezování nebo ponižování a veškeré vztahy mezi bratřími a sestrami by měl spravovat jediný, královský zákon: Milovati budeš bližního svého jako sám sebe. Královský asi proto, že je jedním ze dvou základních zákonů Božího království. Prikázání lásky, která nečiní rozdíly a nezná výjimky.

Smyslem dalšího Jakubova výkladu je upozornit na celistvost Božího zákona. Neexistuje oblast, v níž by neplatil. Proto se není možné utěšovat tím, že jsem nikoho nezabil a jsem věrný své manželce – pokud bych někoho ponižil svou povýšeností a necitelností.

Ježíš celý Zákon shrnul do slavného dvojpríkázání lásky k Bohu a k bližnímu. Jakub je také zná. Lásky k Bohu tvoří nutný předpoklad jeho výkladů. Soustřeďuje se však na to, co se děje a co by se mělo dít mezi bratřími a sestrami ve sboru. A všechna Boží prikázání zahrne pod jeden pojem: milosrdenství.

Rozhodující je, že se ve své snaze prokazovat milosrdenství máme o co opřít. I nad námi bylo při našem křtu vysloveno ono slavné

a krásné jméno, které vzýváme a oslavujeme. Jméno toho, který přišel, aby nám svým životem i smrtí prokázal milosrdenství. Ježíšova dobrota a láska vítězí nad soudem a zve nás, abychom se již nyní podřídili královskému zákonu – přikázání lásky.

Protože v něm je svoboda, pokoj i naděje pro budoucnost.

Amen

MODLITBA

Pane, děkujeme za slovo mocné a pravdivé, těšící i burčující. Prosíme, uť nás přijímat je v celém jeho bohatství. Ochraňuj nás, abychom neztráceli důvěru a trpělivost a pamatovali na chudé a zneuznané.

Amen

PÍSEŇ č. 678 Jeden Pán, jedna víra

SBOROVÁ OHLÁŠENÍ

PŘÍMLUVNÁ MODLITBA

Milosrdný Bože, prosíme za naše společenství, za církve, za celé křesťanstvo, abychom uměli přijímat dar jednoty, která není naším výtvořem, žili z tvého evangelia a ctili královský zákon milosrdenství. Kéž se naši bližní v setkání s námi mohou setkávat s tvou láskou. Prosíme za občany naší země. Rozněcuj v jejich srdcích touhu po pravdě, která osvobozuje, po naději, která proměňuje život. Prosíme za lidi znevýhodňované, odstrkované a ponižované. Za ty, kteří se sami neumí nebo nemohou bránit šikaně a útisku a nenacházejí zastání. Přimlouváme se za lidi, kteří přišli o své zázemí, o všechno, pro co žili. Za bezdomovce, tuláky, za alkoholiky, gamblery, drogově závislé, za všechny, kdo uvízli v poutech, ze kterých se sami nevyprostí. Prosíme za nemocné a postižené, za všechny obtížené starostmi a neduhy stáří, za umírající i za ty, kteří při nich bdí. Prosíme za lidi, kteří spravují naši zem.

Pane, smiluj se! Bože, přijmi nás, když k tobě ve jménu Ježíše Krista společně voláme: Otče náš...

Amen

POSLÁNÍ

Miluj Hospodina, Boha svého, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí. To je největší a první přikázání. Druhé je mu podobné: Miluj svého bližního jako sám sebe. (Mt 22, 37–40)

POŽEHNÁNÍ

Sám pak náš Pán Ježíš Kristus a Bůh náš Otec, který si nás zamiloval a ze své milosti nám dal věčné potěšení a dobrou naději, nechť povzbudí vaše srdce a dá vám sílu ke každému dobrému činu i slovu! *Amen*

PÍSEŇ č. 686 Radujte se v Pánu vždy

SEZNAM ČTENÍ PÍSMĀ SVATÉHO

		strana
3. Mojžíšova	19, 15–18	86
Žalm	77, 14–21	80
Sofonjáš	1, 1–7	61
Zacharjáš	2, 14–17	2
Matouš	11, 25–30	67
Matouš	13, 1–23	20
Marek	12, 41–44	74
Marek	16, 1–8	42
Lukáš	22, 65–23, 49. 38–49	36
Jan	1, 1–18	13
Jan	2, 1–11	25
Jan	6, 53–69	8
Jan	8, 2–11	55
Galatským	5, 13–25	48
Zjevení Jana	21, 1–8	30

SEZNAM TEXTŮ KÁZÁNÍ

		strana
Kazatel	6, 1–12	8
Kazatel	7, 8–14	20
Kazatel	11, 7–12, 9	25
Abakuk	3, 17–19	67
Matouš	8, 5–8	2
Matouš	13, 24–30	61
Matouš	14, 22–33	80
Lukáš	19, 37–48	30
Jan	18, 38	13
Římanům	5, 6–11	36
1. Korintským	1, 4–9	74
1. Korintským	15, 1–26	42
2. Korintským	3, 17	48
Galatským	5, 1–6	55
Jakub	2, 1–13	86

SBÍRKA KÁZÁNÍ PRO ČTENÉ SLUŽBY BOŽÍ (ISSN 0231-7419)
Vydává Českobratrská církev evangelická v Praze pro vnitřní potřebu ČCE. Redakce
Mgr. Jan Trusina, Mgr. Emanuel Vejnar, PhDr. Gabriela Fraňková Malinová. Tiskne
OPUS v.d.i., Janáčkovo nábřeží 1075/27, 150 00 Praha 5. Objednávky přijímá
a rozšiřuje ČCE, Jungmannova 9, p. příhr. 466, 111 21 Praha 1, telefon redakce
224 999 236, e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz, <http://www.e-cirkev.cz>